

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 18 januari.

2 § Avsägelser

Andre vice talmannen meddelade att *Jonas Åkerlund* (SD) avsagt sig uppdraget som suppleant i näringsutskottet och att *Margareta Larsson* (SD) avsagt sig uppdraget som suppleant i EU-nämnden.

Kammaren biföll dessa avsägelser.

3 § Anmälan om kompletteringsval

Andre vice talmannen meddelade att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält *Sedat Dogru* som suppleant i kulturutskottet och att Sverigedemokraternas riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält *Kent Ekeröth* som suppleant i näringsutskottet och i EU-nämnden.

Andre vice talmannen förklarade valda till

suppleant i kulturutskottet
Sedat Dogru (M)

suppleant i näringsutskottet
Kent Ekeröth (SD)

suppleant i EU-nämnden
Kent Ekeröth (SD)

4 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott

Andre vice talmannen meddelade att ett utdrag ur prot. 2012/13:15 för tisdagen den 22 januari i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag inkommit från trafikutskottet.

5 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Motioner
2012/13:U8–U10 till utrikesutskottet
2012/13:Ub9 till utbildningsutskottet

Svar på interpellationer

6 § Svar på interpellation 2012/13:177 om målet om fördubblad export

Anf. 1 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr talman! Jennie Nilsson har frågat mig om min vision för fördubblad export och om eventuella åtgärder för att uppnå denna vision.

Jag välkomnar intresset för den svenska exportens utveckling, eftersom svensk utrikeshandel utgör en hörnsten för vårt lands välbefinnande. För att svenska företag ska lyckas expandera, växa och anställa måste de erbjudas bra förutsättningar att handla med varor och tjänster i andra länder.

Som ett resultat av finanskrisen rasade vår varuexport 2009 med 17 procent, vilket ledde till en kraftig inbromsning i tillväxten och tusentals förlorade jobb. Det var viktigt med krafttag och nytänkande på exportfronten, och därför presenterade jag 2010 en ambitiös vision för den svenska handelspolitiken. Exporten återhämtade sig starkt under 2010 och 2011, men mot bakgrund av flera tunga orosmoln vid horisonten lanserades ett program med 40 konkreta åtgärder för att bidra till ökad utrikeshandel.

Visionen och de 40 åtgärderna har välkomnats av både näringslivet och riksdagen, vilket har varit viktigt för möjligheterna att offensivt driva på för bättre internationaliseringsmöjligheter för företagen. Jag kan här bara nämna några av de åtgärder som regeringen sedan 2010 prioriterat.

I arbetet för ökad global frihandel arbetar vi bland annat för att få ett positivt avslut på WTO:s Doharunda och för ett frihandelsavtal för it-varor. För att öka handeln med strategiska marknader är regeringen drivande för att nå ett frihandelsavtal mellan EU och USA liksom med Japan och andra strategiska marknader. Likaså ökade vi anslaget för exportfrämjande till tillväxtmarknader som BRIK-länderna och Irak med särskilt fokus på små och medelstora företag samt framtidsbranscher. Jag är glad att vi kunde enas med Socialdemokraterna om den satsningen.

Exportvisionen omfattar även att arbeta för en tydligare och positiv Sverigebild. Därför följer svenska ambassader nu en främjandekalender, där olika aktiviteter för Sverigebilden fokuserar på olika teman under särskilda tidsperioder.

Likaså är Sverige drivande för att skapa en öppnare och mer handelsvänlig EU-marknad, till exempel genom ett enhetligt patentskydd inom EU och att yrkesförbud och andra nationella regler inte får användas för att hindra tjänstehandeln.

För att förbättra genomslaget för det offentliga främjandet har vi skapat en ny och vassare organisation för både export- och investeringsfrämjandet. En enig riksdag, förutom Socialdemokraterna, ställde sig bakom regeringens förslag på en sammanslagning av Sveriges exportråd och Invest Sweden.

Utöver detta arbetar vi aktivt för att svenskar med internationell kompetens – våra kosmopoliter – bättre ska kunna bidra till företagens affärsmöjligheter. Regeringen satsar även på att utveckla exporten i branscher med outnyttjad potential som livsmedel, miljöteknik, de kreativa näringarna samt hälso- och sjukvård.

Redan under finanskrisen stärkte vi den statliga exportfinansieringen genom Exportkreditnämnden och AB Svensk Exportkredit. Det gjorde att svenska företag kunde hitta finansiering av sin export trots att bankerna blev försiktigare med att ställa ut krediter. Den ökade efterfrågan på statlig exportfinansiering kvarstår, och vi arbetar nu för att fler små och medelstora företag ska bli medvetna om dessa finansieringsmöjligheter.

Herr talman! Läget i den globala ekonomin är fortsatt osäkert, och situationen slår mot Sverige. Minskad efterfrågan i världsekonomin, inte minst i Europa, innebär särskilda utmaningar för svensk ekonomi. Samtidigt ser vi oroande signaler på att protektionismen är på frammarsch i världen. Mot denna bakgrund blir det svårt att uppnå en fördubbling av exporten till 2015, något som jag även tidigare varit tydlig med.

Kärnan i visionen handlar emellertid inte om målbilden utan om hur vi bättre ska bidra till att stärka företagens konkurrenskraft, locka utländska investeringar till Sverige samt ge svenska företag bättre möjligheter att handla med omvärlden. Jag vägrar att sänka dessa ambitioner. Faktum är att det är viktigare än någonsin att kämpa för frihandel och öppenhet i dessa dagar.

Därför arbetar regeringen aktivt för att skapa förbättrade möjligheter för svenska företag att handla internationellt, inte minst inom ramen för arbetet med att genomföra de 40 åtgärder som hänger samman med exportvisionen. Många åtgärder är på god väg att genomföras, men mycket arbete kvarstår. I dagsläget behöver vi främst fokusera på att effektivt genomföra de insatser som vi tidigare identifierat.

Det är slutligen viktigt att understryka att hela regeringen arbetar för att stärka den svenska ekonomins internationella konkurrenskraft. Grunden är stabila offentliga finanser samt ett förbättrat jobb- och näringslivsklimat. Särskilt värt att nämna i det här sammanhanget är regeringens satsningar på infrastruktur, forskning, utveckling och innovation samt sänkt bolagsskatt. Dessa insatser kommer att bidra till att stärka den svenska konkurrenskraften ytterligare.

Anf. 2 JENNIE NILSSON (S):

Herr talman! För två år sedan slog handelsministern fast ett nytt mål för den svenska handelspolitiken. Exporten skulle fördubblas fram till 2015. Målet, som var inspirerat av ett liknande mål från den amerikanska regeringen, blev tidigt ifrågasatt av flera ekonomer. Sverige har, i mot-

Prot. 2012/13:57
24 januari

Svar på
interpellationer

sats till USA, redan i dag en omfattande export på 50 procent av bnp. Vi har också ett bytesbalansöverskott per capita som är större än Tysklands och Kinas.

Nu säger handelsministern att målet blir svårt att nå och menar att det främst beror på att den globala ekonomin är fortsatt osäker, vilket slår mot Sverige, och att det finns signaler om att protektionismen är på frammarsch i världen. Skulle ministern vara helt ärlig borde hon också medge att målet var tämligen orimligt redan från början och att de 40 konkreta punkter som hon hänvisar till är bra men långt ifrån tillräckliga för att uppnå målet.

Ministern borde kanske också fundera på om det är en klok strategi att sätta upp mål som uppfattas som orealistiska och sedan hänga fast vid dem utan att leverera en politik som lever upp till behov och förväntningar. Risken är att det inte tas på allvar och att även goda idéer och ambitioner riskerar att gå om intet.

Herr talman! Sverige är ett exportberoende land, och självklart ska stora ansträngningar göras för att upprätthålla vår utrikeshandel och för att ytterligare främja den. Men i Utrikesdepartementets senaste prognoser för exportutvecklingen kan man se att exporten minskar till alla länder utom till det som kallas för övriga Europa, alltså länder utanför EU.

Exporten minskar också till viktiga tillväxtmarknader, till exempel till det snabbt växande Afrika söder om Sahara med hela 19 procent, till Asien med 4,6 procent och till forna Sovjetunionen med 17 procent. Exporten förväntas visserligen öka igen nästa år, men fram till 2016 kommer exporten inte att ha vuxit med mer än en tredjedel till någon marknad. Det är långt ifrån visionen.

Vi socialdemokrater vill stärka exporten genom att förbättra förutsättningarna för företag att etablera affärskontakter och att ta sig in på nya marknader. Våra viktigaste exportländer finns i vårt närområde. Över 70 procent av Sveriges varuexport går i dag till Europa. Det finns därför all anledning att stärka resurserna för att öka exporten till de växande marknaderna i Asien, Afrika och Sydamerika.

Beroendet av ett fåtal stora exportföretag innebär också en sårbarhet för den svenska ekonomin. Små och medelstora företag står i dag endast för 40 procent av varuexporten. Steget från att producera enbart för en hemmamarknad till att bli ett exportföretag måste därför bli betydligt enklare.

I vårt budgetalternativ har vi avsatt 25 miljoner kronor 2013 för att främja de små och medelstora företagens export. Det är pengar som framför allt skulle kunna användas till att främja export till de växande marknaderna i Afrika, Asien och Sydamerika, ett förslag som avvisas av regeringen.

Herr talman! Höga ambitioner är bra, men det räcker inte. Utvecklingen går åt fel håll. Ministern måste göra rätt analys av problemet för att kunna leverera rätt lösning. Min fråga kvarstår därför: Mot bakgrund av vision och verklighet, tänker ministern vidta några åtgärder för att få dem att gå hand i hand?

Anf. 3 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Export och import är två sidor av samma mynt. Investeringar i Sverige bygger förutsättningar att stärka våra framtida export-

möjligheter. Om exporten ska kunna öka måste Sverige vara väl rustat. Det kräver att svenska företag kan växa i ett gott företagsklimat. Det kan man göra i Sverige, ett Sverige med starka offentliga finanser och många duktiga företag som är vana att verka på internationella marknader.

Sänkningen av bolagsskatten kommer att hålla företag kvar i landet och dessutom attrahera utländska företag och investeringar till Sverige. Det här är bra för Sverige. Det är bra för Sveriges utveckling i framtiden.

Kopplar man dessutom på investeraravdraget, som är bra för att få mindre företag att växa och också kunna ta klivet ut på världens marknad, har vi förutsättningar för svensk export som inte har funnits på närmare ett halvt sekel. Med de förutsättningarna kan Sverige utveckla en redan god export till högre höjder.

En del av exporten kan vi råda över själva, nämligen hur vi ordnar med vår egen konkurrenskraft. Den andra är svårare att påverka, hur världen utanför Sverige mår och har resurser att handla med oss. Hur världsekonomin mår såväl på nära som på långt håll är knappast någon dold kunskap i den här kammaren.

Att sätta höga mål är bra oavsett om förutsättningarna för att uppfylla dem ändras. Regeringens exportvision och dess 40 punkter, må de kallas 40 nyanser av export, är ett gott redskap för att nå detta mål.

Sverige har nått handelsframgångar mycket tack vare klassiska basnäringar. De har varit grundbulten för att bygga den svenska välfärden. Det ska vi vara tacksamma för. Men det gäller också att utveckla nya basnäringar för framtiden, och de handlar till stor del om tjänster.

Nio av tio nya jobb växer i dag fram i tjänstesektorn. Även i den svenska exporten dominerar tjänsterna. It-sektorn är en av dessa. Det är därför angeläget med ett frihandelsavtal för it-tjänster. De gröna näringarna är starkt tjänstanknutna. Här ligger Sverige i framkant. Dessutom är det en näring som gör stor nytta för Sverige, för världen och för kommande generationers hälsa och välgång.

Det gäller också välfärdstjänsterna. Välfärdstjänsterna inom hälso- och sjukvård samt omsorg har vuxit genom valfrihetsreformer. Det är reformer som kan innebära stora exportmöjligheter för svenska företag. Se bara på den nyvaknade efterfrågan på förskoletjänster i Sveriges viktigaste handelspartner Tyskland, ett land som tar stora kliv framåt med utbyggnad av barnomsorg och förskola. Många svenska företag ligger i startgroparna för att gå på export till dessa marknader.

Men det finns några hot, och de finns faktiskt på Sveriges hemmaplan. Företagen måste faktiskt få möjlighet att gå med vinst. Är det rimligt att vi ska ha paradoxen att svenska företag med kunskap, engagemang och skicklighet inom sina områden på välfärdens tjänstemarknad ska ha andra och bättre förutsättningar när de verkar utanför landet än på hemmamarknaden i Sverige?

Så är inte verkligheten i dag och förhoppningsvis inte i framtiden heller, men de idéer som finns hos Socialdemokraterna och andra oppositionspartier är skrämskott som allvarligt hotar utvecklingen i dessa näringar. Om svenska företag har lika goda förutsättningar att verka på hemmaplan som utomlands kommer man också att kunna utveckla exporten av dessa tjänster, av dessa näringar inom välfärden. Det är någonting som vi moderater och vi inom Alliansen står bakom.

Anf. 4 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Det är en mycket bra och viktig interpellation som Jennie Nilsson ställer. Jag tycker att frågorna om export och tillväxt faktiskt diskuteras alldeles för lite i den här kammaren. Inledningsvis hade statsrådet en bra mening, att svenska företag för att kunna expandera måste erbjudas bra möjligheter att handla med varor och tjänster.

Jag tänkte beröra två näringar och några frågor kring dem och deras förutsättningar för expansion och ökad export. Framför allt är det gruv- och mineralnäringen samt skogsnäringen. Var för sig omsätter de här två näringarna ungefär 100 miljarder. Det är väldigt betydande näringar för svensk export, för att inte tala om den förädlingsindustri som uppstått utifrån att vi har de här två stora råvarunäringarna.

Mina frågor kanske inte direkt berör statsrådets ansvarsområde utan andra departement, men de har faktiskt väldigt mycket bäring på exporten, som vi talar om här i dag. Den första gäller svaveldirektivet. Det är ju en sak som gör att inte minst skogsindustrin, som är väldigt beroende av sjöfart, kommer att få betydligt högre kostnader. Min fråga till ministern – regeringen har ju ändå ett kollektivt ansvar – är: Vad gör man för att kunna kompensera skogsindustrin för de kostnadsökningar som den drabbas av och den snedvridning av konkurrensen som uppstår i och med att direktivet inte gäller hela Europa?

Den andra frågan handlar om godskapaciteten i norr. Både gruv- och mineralindustrin och skogsindustrin är oerhört beroende inte bara av sjöfart utan också av järnvägstransporter. Den typ av bilder som jag håller i min hand, av urspårade tåg och avbrott i svensk industri, är alltför ofta förekommande uppe i norr. Vad har statsrådet för uppfattning om att stärka godskapaciteten och möjliggöra mer export för landet genom att öka kapaciteten på järnvägen?

En tredje fråga till statsrådet gäller gruv- och mineralstrategin. Den hanteras inte heller av statsrådet Björling, men ni har ändå ett kollektivt ansvar. Det är faktiskt riksdagen som har gett regeringen i uppdrag att ta fram en gruv- och mineralpolitisk strategi. Först skulle den komma under hösten, och sedan skulle den komma i januari. Nu får vi indikationer om att den kanske ska komma i mars. Kommer den att över huvud taget lyftas upp på riksdagens bord för beslut eller kommer den att behandlas i ett slutet rum hos regeringen?

Den har väldigt mycket beröring med tillståndsprövningarna. Inte minst ser vi det i den problematik som finns inom gruvindustrin när det gäller att få öppna gruvor. Vi ser att vårt eget bolag LKAB har tappat enormt mycket exportinkomster, vilket inte är bra för landet som helhet.

Anf. 5 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr talman! Jag ska börja med att säga att det är glädjande att det är så många som deltar i den här interpellationsdebatten därför att export är viktigt. Det är en otroligt viktig fråga för Sveriges välstånd, och vi är också ett väldigt exportberoende land.

Jag vill lite grann kommentera det som interpellanten var inne på, just vad regeringen gör, om det inte är dags att se att det här målet inte går att uppfylla. Jag har sagt redan tidigare och varit tydlig med att det inte kommer att lyckas till år 2015. Men det är inte heller ett specifikt datum som är syftet när man sätter i gång ett arbete med en vision. Det handlar

främst om att alla de organisationer som arbetar med exportfrämjande åtgärder i Sverige i dag också sätter sig på sin kammare och tänker: Hur kan vi bli mer effektiva, hur kan vi bli vassare och hur kan vi underlätta för fler små och medelstora företag att faktiskt kunna ta klivet ut i världen?

Vi har fått ett enormt gensvar från alla organisationer, även från näringslivet och många företag, med goda idéer om de viktigaste åtgärderna att genomföra. Det är också därför som vi har specificerat 40 sådana. Jag utesluter inte att det kan komma förslag på fler åtgärder i närtid. Vi ser att världen omkring oss förändras med andra förutsättningar. Det beror också mycket på vad som händer inom EU och på den inre marknaden. Det finns alltid skäl att titta vidare på vad vi ytterligare kan göra.

För de små och medelstora företagen har vi ökat anslagen för exportfrämjande insatser med 50 miljoner extra under perioden 2012–2014. Vi har sagt att vi ska inrikta oss mot BRIK-länderna, det vill säga Brasilien, Ryssland, Indien och Kina. Vi har också explicit tagit upp Irak som en ny marknad, där Sverige har stora fördelar eftersom det finns ungefär 140 000 svenskar med bakgrund från Irak som kan underlätta handeln. De är goda exempel på kosmopoliter, som jag tog upp i mitt inledningsanförande. Vi har också sagt att anslagen ska riktas till små och medelstora företag.

Tidigare Exportrådet och Invest Sweden, numera Business Sweden, tittar också på hur vi kan bli ännu bättre på hemmaplan tillsammans med regionala exportfrämjare. Bland annat handlar det om hur exporten kan utökas inte minst norrut där det är långa avstånd men samtidigt finns en stor potential. Om vi tittar på hur exportbilden ser ut i länen här hemma i Sverige framgår det att både Norrbotten och Västerbotten är oerhört intressanta. Det är de län som har ökat allra mest. Det beror inte bara på gruvnäringen – den är en del av förklaringen. Men många andra län och företag kan lära av Norrbotten och Västerbotten.

Jag tycker att vi i dag har en tillfredsställande budget för området. Nu handlar det om att vässa organisationen ytterligare. Vi har precis gjort en sammanslagning av Invest Sweden och Exportrådet till nuvarande Business Sweden, och jag är övertygad om att det kommer att innebära många fördelar med en gemensam organisation. Det handlar inte minst om främjandet av handel ute i världen och att få möjlighet att på olika platser i världen attrahera fler investeringar hit till Sverige. Det är något som vi behöver, inte minst för svenska jobbtillfällen.

Jag får säga mer i mitt nästa inlägg.

Anf. 6 JENNIE NILSSON (S):

Herr talman! Jag vill tacka ministern! Det både hörs och känns att ministern har ett starkt engagemang i frågorna. Det är glädjande. Precis som ministern påpekade är exportindustrin en viktig fråga för Sverige. Den är viktig för Sverige eftersom den utgör en stor del av vår ekonomi. Därmed är den också en grund för vår välfärd – om vi ska summera den allmänpolitiska debatten som uppstår i sådana frågor.

Om vi summerar och mäter resultatet utifrån andra spännande politiska aspekter, till exempel den borgerliga regeringens politik så här långt, kan vi konstatera att med parametern arbetslöshet är effekterna av politiken magert. Dess värre kan samma sak sägas när vi mäter mot pa-

Prot. 2012/13:57
24 januari

Svar på
interpellationer

rametern export. Det är positivt och bra att regeringen har höga ambitioner. Det är ingen som ifrågasätter det. Det som saknas är realistiska mål. Det är ett bättre och effektivare sätt att få organisationer, verksamheter och näringsliv att jobba mot dessa mål på riktigt och ta dem på allvar. Ett sätt att nå dit är att exempelvis bryta ned det som i dag uppfattas som en vision i någon form av mätbara delmål som kan uppfattas som mer realistiska.

Ministern nämnde det framlagda 40-punktsprogrammet. Det är ett bra program med många bra första steg. De handlar mycket om frihandel och frihandelsavtal. Där finns ingenting att anmärka på. Ministern nämner också läget inte minst i Europa, ett krisande Europa, ökad protektionism och andra hinder. De kräver att vi gemensamt i närtid levererar fler nya förslag. Jag hade hoppats att det skulle komma någon liten hint eller fingervisning i ministerns anförande om vad man tittar på. Är det att titta på våra förslag om att stärka främjandeverksamheten i viktiga nationer som befinner sig i tillväxtregioner?

Å ena sidan talar man om vikten av att jobba med ambassader, att de har en Sverigeprofil och tydliga uppdrag. Å andra sidan drar man in ambassader i en del av länderna i dessa regioner och tar bort resurser på ett för oss som inte sitter i regeringen märkligt sätt.

Ministern säger också att man har satsat mycket pengar. Återigen blir det fråga om å ena sidan och å andra sidan. Först minskade man pengarna till exportstödet för 2006, sedan lade man tillbaka en del av pengarna – och sedan kallar man det en satsning. Det är lite grann av samma modell som vi ser på skolans område och en hel rad andra områden. Det har nästan blivit någon form av borgerlig modell för hur man faktiskt hanterar satsningar. Först drar man ned mycket, sedan lägger man till lite – och sedan kallar man det en satsning. Det blir besvärande och minskar tyvärr trovärdigheten för politiken, även för dem som företräder politiken. Det blir svårt för mig att ta detta på allvar.

Det här är bekymmersamt, och frågorna förtjänar att i allra högsta grad tas på allvar.

Ministern sade att hon skulle fortsätta i sitt nästa anförande; hon hann inte riktigt färdigt. Jag hoppas att vi i nästa anförande får en liten fingervisning om hur problemen identifieras och förslag till ytterligare åtgärder för att öka företagets möjligheter att komma ut på nya exportmarknader. Det är det som jag ser som den springande punkten.

Anf. 7 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Mål ska vara mätbara, realistiska och ambitiösa. När omvärlden förändrar sig behöver det inte innebära att man nödvändigtvis avskriver målen eller gör om dem utan att man kanske får ändra på tidslinjen. Det ska alla vi som arbetar med dessa frågor ha stor respekt för.

En omvärldsförändring som kan vara svår att hantera är protektionismen. Protektionism och handelshinder är ett av de största hoten mot världshandeln i allmänhet och mot svensk export i synnerhet. Om handeln är världens universella språk är protektionismen att likna vid dess munkavle. Det blir inte mycket sagt och inga affärer blir gjorda.

Sedan 2008 har WTO, världshandelsorganisationen, konstaterat att protektionismen har ökat i världen. Den tar sig flera uttryck. Den finns i stora delar av världen och även inom EU. Därför är det viktigt att EU:s

inre marknad vidareutvecklas, att man går från ord till handling. Här behöver tjänstedirektivet breddas och omfatta en ökad rörlighet inom flera och nya sektorer – speciellt när Sverige är så tjänsteberoende. Kampen mot protektionism och för ökad frihandel är och måste vara Sveriges viktigaste mission i handelspolitiken globalt.

Jag vet att detta är en av många prioriterade ansatser som regeringen arbetar med. Den tar sig konkreta uttryck i exportvisionen. Men jag skulle gärna vilja höra handelsministern kommentera det vidare arbetet mot protektionismen. Protektionism i kombination med en världsrecession och låg takt på handeln är inte bra för världen, inte bra för Sverige och inte bra för de svenska exportföretagen, som annars har goda möjligheter att nå ut i världen.

Anf. 8 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Det blir lite svårt att föra en debatt när statsrådet inte hinner kommentera frågorna. Jag ska ändå gå tillbaka till några av dem.

Först har vi frågan om svaveldirektivet. Vårt grannland Finland har agerat snabbt och anslagit 255 miljoner till svavelreningsutrustning i befintliga fartyg. Man har anslagit nästan lika mycket för att utrusta nybyggda fartyg med svavelreningsutrustning. Har vår regering några ambitioner att gå i den riktningen för att underlätta för den viktiga export som sker via sjöfarten?

När det gäller den senfärdighet som finns uppe på Näringsdepartementet, som regeringen har ett kollektivt ansvar för, skulle jag vilja ge ett gott råd till statsrådet: Låt inte det där 3,2-procentspartiet ensamt sammanställa och värdera det som har kommit fram när det gäller en gruv- och mineralpolitisk strategi!

Det är en oerhört viktig fråga som har långsiktig bäring och kan stärka vår export om den behandlas på ett bra sätt och får rätt behandling. Jag tycker att den ska tas upp i parlamentet. Den berör så många områden, inte bara tillståndprocesser utan också logistik, energi och utbildning. Det är oerhört viktiga frågor som i förlängningen möjliggör att vi som land kan bibehålla och förhoppningsvis expandera vår export, som är så oerhört viktig för oss. Några svar på den frågan tycker jag att jag skulle kunna få från statsrådet.

Anf. 9 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Utan svensk export ingen svensk välfärd. Det är lätt att säga, men vår export är grunden för den svenska välfärden och har varit så under lång tid. Om man har ambitioner att öka exporten kraftigt tror jag att man får inse att det finns både problem och möjligheter. Vi koncentrerar oss ofta kring problemen, och det är olika restriktioner i handeln. Hans Rothenberg har varit inne på klokheten i att värna om frihandeln, och det är grunden för den svenska situationen att vi vill ha detta.

Vi har under många decennier varit en stor exportör av varor av olika slag. De kombineras med kända företagsnamn som Sandvik, SKF, Volvo, Atlas Copco, Alfa Laval och så vidare. Världen håller delvis på att ändras på den här punkten. Vi håller på att gå över alltmer till tjänsektorn och tjänsteexporten. Där är vi i Sverige inte alls så starka som vi har varit i fråga om varuexporten. Därför måste vi fundera på vad vi kan göra på tjänstesidan.

Prot. 2012/13:57
24 januari

Svar på
interpellationer

Ett företag som Ericsson betraktas som ett varuproducerande företag, men i själva verket är Ericsson i hög grad ett tjänsteproducerande företag i dagens läge. Beträffande företag som Astra Zeneca och hela life science-delen går exporten under beteckningen varor, men i själva verket är det kunskapsföretag som producerar innehållet i vad man kan.

Strukturen på detta har ändrats väldigt mycket. Vi har också fått ett tredje ben att stå på som är exceptionellt för ett litet land som Sverige, nämligen handeln. Vi har åtminstone två mycket stora handelsföretag, nämligen Ikea och Hennes & Mauritz, som är väldigt stora i förhållande till vårt land och har huvuddelen av sina anställda utomlands.

Då kommer vi till frågan om vi ska öka exporten, även om det inte är just en fördubbling på ett visst antal år. Om vi ska bevara den svenska välfärden måste vi hela tiden utöka de områden där våra produkter i olika former efterfrågas. Då finns det ett område som vi har förbisett länge, nämligen att vi är ett väldigt litet språkområde. Detta är någonting som är strukturellt problematiskt.

Jag var häromdagen i Tyskland, och där gladdes de sig över att deras export nu hade ökat till över 1 000 miljarder euro för första gången. Det är mycket pengar, och det var en stor sak i Tyskland. Men det tyska språkområdet är ju ohyggligt mycket större än det svenska. Det är ett problem – det gäller alla de nordiska länderna, inklusive Sven-Erik Buchts tvåspråkiga Haparanda – att det svenska språkområdet är så litet. Det gick väldigt bra under lång tid när vi exporterade i huvudsak varor, men om vi ska exportera tjänster är det nödvändigt att vi har ökade språkkunskaper.

Jag skulle vilja se de möjligheterna. Jag skulle vilja efterlysa någonting som är ungefär exportföretagens språksamverkan – vad det nu kan vara.

Allra sist vill jag säga någonting till Sven-Erik Bucht. Det är oerhört viktigt att vi får ökad handel med de varor som går över Haparanda. Det var väldigt glädjande att vi häromdagen kunde inviga den moderna Haparandabanan. Nu ser vi fram mot att Göteborgs hamn kan förenas med Haparanda via Norrbotniabanan.

Anf. 10 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Frågan om exportfrämjande är en fråga som handelsministern och jag har debatterat flera gånger här i kammaren. Vi är överens om vikten av den frågan och också om att sätta höga mål. Men om man nu ser att man inte uppnår det målet, att det inte går på den tiden, får man väl göra en liten revidering. Det är en uppmaning till ministern: Revidera målet! Vi tycker fortfarande att det är bra att vi kan öka vår export och framför allt gärna fördubbla den. Så långt är vi överens.

Jag tycker att det är intressant när ministern med anledning av handelsdeklarationen säger att det får i gång såväl organisationer som företag att tänka på hur de kan bli bättre och vassare. Jag tror att det var de ord ministern använde. Då kan jag inte låta bli att fundera: Hur kan det komma sig att regeringen och ministern inte lyssnar in vad man säger ute i samhället? Jag ska bara visa på några exempel.

Undexo, det vill säga Sveriges underleverantörer, betyder oerhört mycket för att vi ska komma ut på nya marknader. De har under flera år uttryckt att det för deras del skulle vara bra med en exportcheck, för att

kanske uppnå den fördubblade exporten till 2015. Jag har inte sett någon-
ting kring detta från regeringens sida.

Någonting annat som de framför är att man skulle kunna ha export-
mentor. Det kunde kanske också vara ganska intressant. Ett annat för-
slag är att ge stöd till gemensamt mässdeltagande. När utländska företag
är på mässor i Sverige har de stöd från sitt hemland för att vara där.

Detta är bara några exempel på hur man skulle kunna använda offent-
liga medel så att fler företag kommer ut på nya marknader. Det skulle
vara bra om ministern i sitt nästa anförande kunde kommentera det lite
grann, just med tanke på att ministern i sitt anförande nämnde att hon
inte utesluter att det kan komma fler åtgärder. Det ser vi i så fall fram
emot.

Jag vill då lägga till att det brådskar eftersom arbetslösheten i Sverige
ökar. Man kanske inte ska använda ordet lavinartat, men det går snabbt.
Jag kommer från Småland, där vi är oerhört exportberoende, och det är
där arbetslösheten ökar mest just nu, inte minst i mitt hemlän där många
små och medelstora företag har stora problem på grund av att de tappar
marknadsandelar.

Jag vill säga till Hans Rothenberg, som använde bland annat Tysk-
land som exempel, att Tyskland verkligen har jobbat med exportfrågan.
De har kört om Sverige och tar marknadsandelar. Det är väl ett av hoten
mot Sverige. Vi behöver titta på hur Tyskland jobbar. Hur kommer det
sig att de tar marknadsandelar, alltså ökar sin export i förhållande till vad
Sverige gör?

Anf. 11 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr talman! Återigen: Det är roligt att så många vill vara med och
delta i interpellationsdebatten. Jag ska försöka besvara så mycket jag
kan.

Först till Jennie Nilsson: Vi har alldeles nyligen lanserat nya siffror
på exporttrender 2012–2016. Var ser vi störst potential i världen? För
Asien är det 26 procent och för Central- och Sydamerika 24 procent.
Sedan är det en fallande skala ned till endast 9 procent för Norden.

Varför är det viktigt? Det handlar om våra bedömningar av var i värld-
en vi behöver utöka vårt främjande. Därför är det också glädjande att
kunna säga att vi utökar främjandet i både Kina och Indien till att börja
med. Vi tittar också på var i världen det är viktigt att starta nya ambassa-
der.

Allt handlar inte om dessa procent. Var behövs det offentliga främ-
jandet bäst? Var behövs vi för att öppna dörrar? Var är det ett svagt ut-
vecklat näringsliv? Var finns det inte fullt utvecklade demokratier där det
ändå är viktigt att vara? Det är många saker som ska tas med i bedöm-
ningarna.

Jag vill också kort kommentera svaveldirektivet. Det är ett gott ini-
tiativ, eftersom det handlar om miljöhänsyn. Men det är också viktigt att
det blir konkurrensneutralt. Jag vet också att man tittar på om man ska
kunna komma med ett bra förslag som gör att det blir konkurrensneutralt.
Samtidigt går vi faktiskt i bräsch och visar miljöhänsyn i Östersjön.

Det handlade också om gruv- och mineralstrategin. Den frågan tycker
jag att Sven-Erik Bucht får ställa till någon minister på Näringsdeparte-
mentet, för jag är inte detaljinsatt i den. Däremot kan jag säga: Nu är

Prot. 2012/13:57
24 januari

Svar på
interpellationer

Sverige ordförande i Nordiska ministerrådet, och som samarbetsminister har jag initierat ett nytt förslag när det handlar om gruvindustrin och också att satsa stora resurser på att få ökad kompetens inom det området. Vi har därför satsat mycket resurser på Luleå tekniska universitet, som utbildar gruvingenjörer och också tittar vidare på forskning. Det är ett gemensamt nordiskt initiativ som jag vet är mycket efterfrågat av hela gruvindustrin, inte bara LKAB utan också i Pajala och långt söderut. Vi ser hur många nya gruvor startas, vilket är mycket glädjande.

I detta har vi gjort stora infrastruktursatsningar för att underlätta för logistiken, inte minst från Pajala och Svappavaara och för vägen ut till Narvik. Men även här finns det viktiga frågor som handlar om samarbete mellan de nordiska länderna. Jag vet att det görs mycket arbete även inom det området. Jag är positiv till framtiden där.

På våra ambassader görs tydliga, långsiktiga främjandeplaner med tydliga mål för vad vi har bestämt oss för att uppnå de närmaste tre åren.

Jag tycker att vi har ganska specifika mål, och jag kan försäkra Jennie Nilsson att vi tar frågorna på fullaste allvar. Det gör alla som arbetar med export.

Naturligtvis handlar det, som Carina Adolfsson Elgestam sade, om att vi borde revidera tidpunkten 2015. Det är redan gjort. Det finns faktiskt på UD:s hemsida, där vi har sagt precis det jag säger i talarstolen, nämligen att det kommer att vara ytterst svårt att uppnå målet till 2015. Men det handlar fortfarande om att vidta de här 40 åtgärderna och kanske också lägga till några nya. Vi är öppna för fler förslag.

När vi är inne på det vill jag nämna att vi har exportmentororer inte minst inom kosmopolitnätverken. Det är precis vad de är till för: att vara mentor, att vara vägvisare när någon vill ut i världen.

När det gäller mässdeltagande vill jag säga att vi nästa vecka kommer att delta i en mässa för livsmedelsföretag i samband med kock-VM i Lyon. Detta förekommer alltså redan inom Business Sweden.

Anf. 12 JENNIE NILSSON (S):

Herr talman! Jag säger som handelsministern: Det är roligt att det är så många som vill delta i debatten. Det visar att det finns ett stort engagemang i de här frågorna. Det är bara jobbigt med de väldigt korta inlägg som man kan göra. Det finns så mycket som man skulle vilja säga.

Jag kan börja med att hoppas att ministern skapar forum för vidare debatt i de här frågorna där man kanske kan gå ned på djupet lite grann. Det finns bevisligen mycket idéer, och det finns mycket kvar som borde göras.

Det jag tänkte ta upp i mitt sista anförande handlar bland annat om att det är bra att handelsministern reviderar tidsplanen för målet. Men jag skulle gärna se att man också gjorde delmål, såg till att de uppfattades som realistiska och satte in dem i en helhet.

Det handlar inte bara om att öka den svenska andelen på olika exportmarknader. Det är självklart superviktigt, men den stora poängen är egentligen att göra det utan att exportens andel av bnp ökar. Det är ju så vi får en starkare ekonomi. Det är det som till syvende och sist innebär att vi får något som vi kan dela ut i välstånd, skola, vård och omsorg i Sverige. Detta måste hänga ihop.

Det helhetsperspektivet känner man lite grann saknas när man tittar på detta, åtminstone det som är skrivet. Det är en rekommendation och en önskan att ministern och regeringen tittar på detta och sätter in det i det perspektivet, så att man vet vad man gör och varför och vad som är poängen, helt enkelt.

Det skulle också skapa en större trovärdighet, och det är viktigt i de här frågorna. Det får inte uppfattas som att man har en vision men inga konkreta verktyg som levererar, så att man faktiskt ska kunna uppnå visionerna, för då blir det inte på riktigt.

Den här frågan förtjänar att tas på riktigt, både av ministern och regeringen och av oss i oppositionen.

Anf. 13 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Det känns lite osäkert vad ministern egentligen menar. Å ena sidan säger ministern att hon är beredd att revidera. Å andra sidan säger ministern att hon mer eller mindre är nöjd, i alla fall utifrån att ministern uttrycker att det för tillfället är tillfredsställande med den budget som är avsatt för just exportfrämjandet.

Jag vill påstå från vår sida att vi inte tycker att det är tillfredsställande. Det var just därför som vi hade 25 miljoner mer i vårt budgetalternativ. Just de 25 miljonerna skulle man kunna använda till mentorer. Då skulle man till exempel kunna ha en mentor anställd i varje län i hela Sverige. Bara det skulle öka möjligheterna att fler företag kommer ut på nya marknader eller får möjlighet att växa, som det också kan handla om.

Om man gör en inventering kan man se att det i Sverige i dag finns ungefär 400 företag som med rätt puff skulle kunna komma ut på nya marknader och som verkligen har sådana möjligheter.

Jag kan också mot bakgrund av vad ministern säger i sitt svar konstatera att vi alltid tar för givet att hela regeringen står bakom alla beslut som tas i regeringen.

Ministern pratar om vikten av konkurrensneutralitet vad gäller svaveldioxiddirektivet, och det instämmer vi i fullt ut. Men för företagen nere i södra Sverige önskar åtminstone jag konkurrensneutralitet även vad gäller elprisområden, för det är ett stort hot mot den elintensiva industrin vad gäller möjligheterna till export och tillväxt.

Anf. 14 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr talman! Jag vill tacka alla deltagare i interpellationsdebatten för en bra debatt.

Huvudpoängen med att ha en tydlig vision med 40 konkreta åtgärder är naturligtvis att öka exporten, öka importen och öka investeringarna i Sverige för att skapa möjligheter till fler jobb. Det tror jag att vi alla kan vara väldigt överens om.

Jag vill också vara tydlig med att säga att regeringen lyssnar. Vi har också tagit till oss många av de idéer som företag och olika organisationer har kommit med. Som ett exempel kan jag nämna att vi sent i höstas genomförde exporttåget, där vi reste med Inlandsbanan i tre dagar och träffade över 100 företag, för att lyssna in vad som är viktigt för det aktuella företaget för att kunna öka exporten och kunna växa även här hemma i Sverige.

Jag ska också kommentera Hans Rothenbergs frågor om tjänstedirektivet och hur vi går framåt där liksom om protektionismen, som florerar inte bara i Europa utan faktiskt i hela världen i dag.

Jag tycker att det viktigaste är att vi fullt ut implementerar det tjänstedirektiv vi har nu. Där skulle vi kunna tjäna 330 miljarder. Det är hisnande summor om alla EU-länder genomför det fullt ut. Efter det kan vi börja diskutera hur vi ska utöka detta, men just nu är det viktigaste att pusha på för att det ska bli verklighet.

Ett annat viktigt område inom EU är naturligtvis att få en bättre, tydligare, säkrare och tryggare e-handel. Det skulle också kunna underlätta för export, inte minst för småföretag och företag i glesbygd.

Protektionismen måste vi motarbeta varje dag. Jag önskar att vi kunde ha ett vaccin mot protektionism. Det har vi tyvärr inte ännu. Just därför är det så viktigt att vi tillsammans med andra frihandelssinnade länder arbetar gemensamt och talar med stark, tydlig röst, inte minst i EU.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2012/13:201 om halverad trafik på Arlanda

Anf. 15 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Bodil Ceballos har frågat mig om jag avser att ta initiativ för att säkerställa att de boende i Upplands Väsby hålls skadeslösa om Arlanda får klartecken till rak inflygning tidiga morgnar och kvällar. Bodil Ceballos har vidare frågat mig om jag avser att ta initiativ till att prioritera underhåll och ökad spårkapacitet för den spårbundna trafiken i syfte att skapa alternativ till kortdistansflygen.

När det gäller den första frågan lämnade Swedavia AB i maj 2011 in en ansökan till mark- och miljödomstolen om ett nytt miljötillstånd för hela verksamheten på Arlanda flygplats. Mark- och miljödomstolen prövar för närvarande Swedavia AB:s ansökan. Jag avser inte att föregripa domstolens prövning.

När det gäller den andra frågan har regeringen som bekant presenterat en infrastrukturproposition där vi satsar 522 miljarder kronor på transportinfrastrukturen under nästa planperiod 2014–2025. Det motsvarar en ambitionsökning med närmare 20 procent jämfört med den förra nationella planen för Sveriges transportsystem. Riksdagen har också beslutat i enlighet med regeringens inriktning.

Av den totala ramen till transportinfrastrukturen avsätts 241 miljarder kronor för drift och underhåll och reinvesteringar av statliga järnvägar och vägar. Resterande delar av ramen, 281 miljarder kronor, ska användas för att utveckla transportsystemet så att det klarar nuvarande och framtida krav på hållbarhet och för att göra det varaktigt robust.

Den 20 december 2012 gav regeringen Trafikverket och länsplaneupprättarna i uppdrag att ta fram förslag till ny nationell plan för utveckling av transportsystemet och länsplaner för perioden 2014–2025. I detta arbete kommer nya projekt att utredas, analyseras och förankras, däribland Ostlänken, Göteborg–Borås och åtgärder på Mälarbanan. Trafik-

verket ska i egenskap av ansvarig myndighet presentera ett förslag till ny nationell plan för perioden 2014–2025 till regeringen senast den 13 juni 2013, detta för att skapa förutsättningar för ett kapacitetsstarkt, robust, säkert, tillgängligt och i alla avseenden hållbart transportsystem.

Prot. 2012/13:57
24 januari

*Svar på
interpellationer*

Anf. 16 BODIL CEBALLOS (MP):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet för svaret, men jag vill också ge en bakgrund till att jag skrev den här interpellationen. För inte så länge sedan läste jag en debattartikel i DN av ett antal moderata kommunpolitiker som menade att kapaciteten på Arlanda skulle komma att halveras om inte miljödomstolen gav tillstånd till fortsatt flygning enligt den gamla teknik som nu används. Det kom sedan ett svar från ordföranden i Föreningen Väsbybor mot flygbuller.

Först och främst har jag under hösten talat med en boende i Upplands Väsby, som berättade för mig hur illa det stod till med hela miljöprovningen och hur hela ärendet har varit. Precis som ministern säger vet jag att det just nu pågår en miljöprovning, och jag tycker inte att det är vår uppgift att tala om för domstolen vad som ska göras. Jag visste inte då att också frågan om ersättning är med i den provningen.

Jag menar att miljöprovningen ska utgå från gällande lagstiftning. Det ska inte vara möjligt för politiker att påverka den.

Som läget är nu fick Arlanda redan 1993 avslag av miljödomstol för att bygga den nya banan eftersom så många boende skulle drabbas. År 1998 fick man ett tillfälligt tillstånd med hänvisning till att man skulle hitta ny teknik som skulle göra det möjligt utan att boende drabbas. Sedan fick man tillstånd att provflyga med gammal teknik trots att länsstyrelsen protesterade. Därpå fick man tillstånd att tillfälligt flyga i väntan på ny teknik fram till 2018.

Den nya provningen handlar om att flyga permanent med den gamla tekniken, som man i det tillstånd man fick från början hade lovat att man inte skulle använda efter ett visst årtal. Man har också begärt att få flyga utan de restriktioner som finns i nuvarande tillstånd.

Jag tycker att det är oerhört viktigt att vi som politiker ser till domstolarnas oberoende och inte försöker påverka dem i den riktning som artikeln gör. I artikeln tar man inte ett dugg hänsyn till dem som bor i Upplands Väsby. De boende i Upplands Väsby fanns faktiskt före Arlanda!

Man talar inte om människorna, bullret, hälsoproblemen eller miljöpåverkan. Man talar inte om de säkerhetsrisker som faktiskt finns i att befinna sig under inflygningsbanan till en stor flygplats.

Om domstolen skulle komma fram till att man ska få lov att flyga på det sätt man gör i dag menar jag att det inte går att gottgöra människor i Upplands Väsby. Det tycker jag är en fråga för regeringen att fundera över. Hur ska man säkerställa att människor som bor så nära denna stora riksflygplats inte påverkas alltför mycket?

Jag har också erfarenhet av att sitta i bygg- och miljönämnd i Gävle. Där pågår också ett antal större infrastrukturprojekt. Där ser jag att man ofta tricksar sig runt och får ett tillstånd i efterhand. Det är lätt att tänka i de banorna när man ser hur hela ärendehanteringens gällande Arlanda-banan har varit.

Nu har jag inte mer talartid, så jag får återkomma i nästa inlägg.

Anf. 17 MATS PERTOFT (MP):

Herr talman! Låt mig börja med att tacka ministern för svaret på Bodil Ceballos interpellation, som fick mig i egenskap av ordförande för Miljöpartiet i Stockholmsregionen att anmäla mig till denna debatt.

Bodil Ceballos tar upp frågan om de boende i Upplands Väsby, liksom för den delen i Sollentuna och Sigtuna, och deras problem med bullret. Att det kan gå till på det här sättet leder till frågan hur man ska säkerställa att de boende behåller förtroendet för samhällsapparaten och för gällande lagar och regler.

Jag vet inte om ministern någon gång har bott under en inflygningslinje. Jag växte upp under en. Jag växte upp i Frankfurt am Main under en inflygningslinje. Jag kan säga att jag inte råder någon att försöka hålla samtal utomhus under sådana förhållanden. Det gäller i så fall att ha en paus på cirka fem minuter i meningen.

Det är den verklighet som de boende i Upplands Väsby nu står i. De fick ett löfte, i samband med att man fick tillstånd för bana 3, om att det inte skulle ske inflygningar över centrala Upplands Väsby. De fick ett löfte av Swedavia och av Arlanda, när det gällde tillståndet, om att man inte skulle flyga över Upplands Väsby. Men sedan kom det undantag.

Man sade ja till det här löftet. Det var möten. Det var en fin demokratisk process där det sades: Ja, vi kommer att respektera det här. Ni ska inte lida. Vi ska göra vårt bästa. Invånarna insåg att det här var för nationens bästa – Arlanda är ett riksintresse – och att man från samhällets sida skulle göra sitt bästa för att det här skulle bli bra.

Men sedan kommer det undantag som gör att man river upp det hela. Den nya tekniken förs inte in. Och nu ska undantagen gälla till 2018.

Jag kan väldigt väl föreställa mig hur svårt det här är. För mig är det här en fråga om rättsstaten. Kan man lita på samhället? Kan man lita på staten? Detta handlar inte om den domstolsprocess som pågår nu. Men jag undrar vad ministern avser att göra för att invånarna i Upplands Väsby, Sollentuna och Sigtuna ska kunna behålla sin tilltro och inte vara misstänksamma inför nästa uppgörelse och säga: Ni kommer inte att hålla era löften ändå. Vad har det för mening egentligen?

Så får en rättsstat inte agera. Och Sverige är ändå en rättsstat. Jag vet att det är någonting som vi alla i det här huset utgår från.

Min fråga till ministern är: Vad kommer man nu att göra för att se till att de boende kan behålla förtröstan? Det handlar om att de ska kunna bo kvar och att man kommer att genomföra ändringar så att människorna fortfarande kan bo, verka och leva i centrala Upplands Väsby utan att bli avbrutna av flygbuller varje gång någon flyger in.

Anf. 18 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Buller är ett problem när man ska starta och landa – överallt. Ibland är det också bra att veta om den högra handen vet vad den vänstra gör.

Jag har nyligen läst i några tidningar att Miljöpartiet i Stockholm vill lägga ned Bromma flygplats och bygga bostäder där. Redan från 2016 planerar man att göra det.

Herr talman! Vad skulle detta få till följd? Antalet flygningar på Arlanda skulle öka väldigt mycket. Det skulle bli oerhört mycket mer buller för dem som bor i närheten av Arlanda.

Det skulle vara bra för dem i Kälvesta och så vidare – det är jag medveten om. Men när man ställer en interpellation måste man se konsekvenserna. Vi har två flygplatser i Stockholm. I Bromma är det inflygningar som massor med människor är bekymrade över. Jag skulle ha förstått Miljöpartiet om det handlade om bullerskäl. Men man vill ha pengarna för att bygga bostäder.

Bullret är ett stort besvär för de människor som bor intill Bromma flygplats.

När den här ansökan kom från Swedavia åkte den lilla partigrupp som jag tillhör – Nina Lundström, Folkpartiet, Anna Steele, Folkpartiet, och jag själv – naturligtvis ut till Arlanda för att höra efter med Swedavia vad man vidtar för åtgärder för att minska de olägenheter som finns i samband med inflygningarna till den nya banan och de tillstånd som finns.

Då tog vi inte bara hänsyn till Upplands Väsby, utan vi tog med oss företrädare för Sveriges i särklass största flygkommun, nämligen Sigtuna, med Märstaborna och så vidare. Vi hade också med oss dem som bor i Knivsta, för Knivsta är i högsta grad påverkad av detta. Det bullrar inte bara i Upplands Väsby. Det är besvärande – det ska jag gärna medge – för inflygningen sker väldigt nära där.

Om man ska vidta radikala åtgärder är det klart att man får se till att inflygningsvägarna till Arlanda blir sådana att de inte går över bebyggda trakter. Jag tror att vi måste inse att flygningarna i Sverige kommer att öka i antal. För närvarande är det 19 miljoner människor som åker till och från Arlanda varje år. Det kan man inte tänka bort. Detta kommer att öka.

Den andra viktiga komponenten är att vi måste se till att utveckla flygmotorerna så att de bullrar mindre. Det är alldeles uppenbart att det finns modern teknik att ta hänsyn till och utnyttja. Det kan man också göra på Arlanda genom att använda landningsavgifter som är beroende av hur mycket det bullrar. Det är en viktig komponent. Och jag vet att Miljöpartiet är mycket för att man ska använda just miljöstyrande avgifter för att få fram goda resultat.

Detta tror jag skulle vara en bra sak. Man skulle kunna lägga avgifter på väldigt bullerstörande verksamhet, till exempel nattetid. Då skulle mycket av den flygtrafik som nu är besvärande åtminstone kunna förflyttas till andra tidpunkter. Däremot tror jag tyvärr inte att antalet resenärer på Arlanda kommer att minska. Och det skulle öka radikalt om Miljöpartiet fick styra som de vill i Stockholms stad när det gäller Bromma.

Anf. 19 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! När vi alla här i Sverige funderade på vad som skulle hända med SAS fanns det många representanter inte minst från norra delarna av Sverige och särskilt från Kiruna som var väldigt oroliga för att bolaget SAS inte längre skulle få finnas till. Det skulle i hög grad påverka människors möjligheter att inom rimlig tid ta sig fram inom landet och inte minst påverka den växande näring och basnäring som vi har.

I ett perspektiv där vi tittar på människors möjligheter att resa men också företags möjligheter att verka och växa behöver nog alla våra transportslag fungera så bra som möjligt. Vi ser också trenden att transporterna och resandet kommer att öka över tid. Men detta ställer också

krav när det gäller de utmaningar och problem som det kan medföra. Det ska vi också vara öppna med.

När det gäller inte minst flyget och vad som händer framöver skulle jag först vilja vända mig mot den beskrivning som Bodil Ceballos och till viss del Mats Pertoft gör, att det har pågått någon form av tricksande. Det får jag i sådana fall lämna till dessa två att avgöra, för det har också varit prövningar tidigare.

När det nu gäller tillståndet för hela Arlandas verksamhet ska det prövas av domstol. Jag tycker att det var ett mycket klokt beslut, om man nu ska prata om förtroende, att det inte var regeringen som gjorde tillåtlighetsprövningen utan att vi faktiskt låter det prövas enligt gängse lagar, i det här fallet miljöbalken.

Men man ska också vara medveten om att det redan i dag finns ett stort engagemang och intresse, framför allt utifrån det som Mats Pertoft tar upp. Det handlar om förtroendet, inte minst ur Upplands Väsby-bornas perspektiv. Det handlar om dialogmöten, om att få komma dit och se. Jag har också själv varit uppe i det stora flygledartornet där man ser överflygningar men också inkommande flygplan. Där ser Upplands Väsby ut som en grå fläck på kartan, för där ska inga flyg över huvud taget passera. Man är medveten om vilka villkor som man har.

Utöver detta, vilket jag tror kan vara bra om vi pratar flyg, har vi nu, utifrån miljösituationen, flyget med i handeln med utsläppsrätter. Det tror jag är ett bra steg, eftersom flyget också är internationellt.

Vi vet, som Gunnar Andrén var inne på, att Swedavia redan i dag arbetar med miljödifferentierade start- och landningsavgifter, i synnerhet när det gäller utsläpp och buller. De har också i dag villkor för när man får flyga och hur man får flyga. Det är oerhört viktigt att man följer de restriktioner som finns med dagens tillstånd. Det handlar också om förtroende.

Andra utmaningar där Sverige ligger långt framme är det arbete som Luftfartsverket gör tillsammans med Transportstyrelsen. Man tittar på hur vi använder lutrummet för att optimera flygandet när det gäller genomfart, så att man har så korta vägar som möjligt med utsläpp, och hur man landar med gröna inflygningar. Det har också stor betydelse för de boende.

Jag skulle inte vilja ställa flyget mot järnväg som Bodil Ceballos gör i sin interpellation. Jag tycker att vi behöver ha både och. Ett sätt att jobba med buller och miljöutsläpp nära flygplatserna är att se till att de som reser till flygplatserna kan göra det på ett så bra sätt som möjligt. Till Arlanda och till Höga Kusten Airport har vi spårförbindelser. Det behöver vi ha både till Skavsta och till Landvetter. Vi behöver jobba på många olika sätt för att ge bättre förutsättningar i närområdet också på marksidan.

Anf. 20 BODIL CEBALLOS (MP):

Herr talman! Jag vill först säga till Gunnar Andrén att det självklart inte är bra med Bromma flygplats där den ligger i dag för de människor som bor där och störs.

Vilken trafik är det som försvinner från Arlanda om den ska halveras? Den information jag har fått säger att det i huvudsak handlar om kortdistansflygen. Det innebär knappast en halvering av hela kapaciteten

på Arlanda. Kortdistansflygen kan vi ersätta med alternativ. Man kan, som har sagts tidigare, göra kurvade inflygningar. Nu säger man att det inte fungerar utan att man måste flyga in rakt. Det är delade meningar om det. Vad är det som gör att ett flygplan inte kan svänga? undrar jag. Gatwick har en bana med fler flygningar, och det klarar man. Då borde väl Arlanda klara samma flygkapacitet.

Man kan inte gottgöra människor för det buller och de hälsoproblem som de orsakas av flyget – man kanske till och med kommer att utöka kapaciteten. Man kan inte gottgöra människor för att de störs av flyg var 60:e sekund då de dricker kaffe på balkongen eller i trädgården på morgonen. Det går inte att gottgöra de människorna för det intrång i deras livskvalitet som det handlar om. Det är oberoende av om de andra kommunerna har kommit överens.

Upplands Väsby är den kommun som är värst drabbad om jag har förstått rätt. De andra kommunerna vill naturligtvis inte heller ha Upplands Väsby-trafiken över sina kommuner.

Vi måste se till att få till ett aktivt arbete för att minska behovet av de korta flygningarna inom landet till att börja med. Det kan vi genom att satsa mycket mer på höghastighetståg till exempel. Vi behöver korta ned restiderna mellan Stockholm och Malmö och mellan Stockholm och Göteborg. Vi behöver korta ned restiderna här i landet. Då måste vi satsa ordentligt. Vi ligger i bakvattnet jämfört med andra länder i Europa. Det är ett av de budskap som jag har till ministern. Det är bra att vi ska få en plan framöver. Men det tar lång tid innan något sätts i verket.

Vi måste se till att flygplan kan svänga så att de inte stör i onödan om tekniken finns. Man fick tillstånd att bygga banan för att det fanns ny teknik, och man gav löften till befolkningen. Man måste då hålla sig till det som man en gång har utlovat och inte i efterhand säga att det inte fungerade, att man vill göra på annat sätt, att man helst vill utöka kapaciteten och ta bort restriktionerna om tidsgränser och köra hela dygnet.

Människor i Upplands Väsby måste få sova. Det går inte att sätta in treglasfönster och tro att allt är löst. Det går inte med bullerplank heller i ett sådant här läge när bullret kommer uppifrån. Vi måste utgå från människors behov av en dräglig livsmiljö. Upplands Väsby fanns innan Arlanda kom till. Det är det som man måste utgå ifrån. Om det är tvärtom, att folk flyttar till Upplands Väsby och vet att det är mycket buller där får man kanske skylla sig själv. Upplands Väsby fanns först, och det finns löften till människorna där att de inte ska drabbas.

Alternativen är inte tillräckligt väl utredda.

Anf. 21 MATS PERTOFT (MP):

Herr talman! Upplands Väsby grundades på vikingatiden, så det har ett långt förflutet. Det står en massa runstenar där.

Jag är inte specialist på detta. Jag förutsätter att det är specialisterna som kan flyg, hur man flyger och sådant. Jag hoppas att de är duktiga i flygledartornet; det är jag övertygad om. Det viktiga är att vi politiker fastställer mål och att de uppfylls.

Det som har hänt i Upplands Väsby och det som riskerar att rasera systemet är att det har gjorts undantag. Det fanns tuffa mål, men Swedavia har inte lyckats. Vad är det som säger att samma sak inte händer nästa

gång? Det kanske blir tuffare mål – hur tuffa vet vi inte – men en massa undantag när man inte kan nå målen. Det underminerar förtroendet.

Det har inte med Bromma eller något annat att göra. Bromma flygplats är en styggelse. Den ligger mitt i en storstad, och man undrar vad som händer om ett plan råkar störta. Det får inte hända.

Det är viktigt att ansvarig minister ser till att man tar fram mål som kan hållas. Det har man inte gjort när det gäller Arlanda. Man har inte hållit målen. Man har varit tvungen att göra undantag. Det underminerar förtroendet för vårt samhälle, och det gör vardagen till en styggelse för Upplands Väsby-borna, Sigtunaborna, Sollentunaborna och säkert också Knivstaborna, som måste lida under det här bullret som de var lovade att inte behöva lida under.

Det som är min poäng är att det finns ett stort ansvar här. Vi har antagligen inte eldat på tillräckligt.

Anf. 22 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! En gång låg Stockholms enda flygplats vid nuvarande Värtan; den hette Lindhagens flygplats. Bromma flygplats tillkom ungefär 1934 och Arlanda 1960.

Jag tror att man måste inse att vi behöver två flygplatser för affärsflyg med kommersiell trafik i Stockholms län och att vi måste ha en internationell storflygplats i Sverige. Vi har en i Kastrup, men den ligger inte lika centralt i Sverige som Arlanda. Frågan är hur man minimerar utsläpp och buller. Det är det som miljöprövningen avser.

Ett stort problem när det gäller utsläpp är de 21 000 parkeringsplatserna på Arlanda som numera är fulla varje dag. Lösningen på det är att se till att många fler använder spår så att Arlanda inte bara blir en flygplats utan en tågstation. Så sent som i år har vi sett vissa förbättringar. Nu har fler möjlighet att åka tåg. Jag vill att man också bygger ut Roslagsbanan. Jag hoppas att regeringen så småningom ser till att förbindelserna till Arlanda gör att vi kan reducera antalet parkeringsplatser.

Det gäller också att se till att vi får sådana inflygningsvägar att buller och utsläpp minimeras. Jag tror inte att man ska utgå från att det går att minska trafiken. Man kan absolut inte minska trafiken på Arlanda genom att stänga Bromma.

Anf. 23 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Swedavia och kopplingen till Arlanda flygplats har en stor utmaning när det gäller både det som sker i luften och det som sker på marken oavsett om det gäller människor eller miljö. Mats Pertoft hoppas att de som sitter i trafikledartornen är duktiga. Jag kan säga till Mats Pertoft att de är erkänt duktiga internationellt, och nu i veckan fick de till och med ta över driften av flygledartorn i Abu Dhabi, och fler efterfrågar deras tjänster.

Swedavia är också ansvarigt för sin verksamhet och för att hålla sina åtaganden. Låt mig därför här i kammaren lite stolt få säga att Swedavias flygplats Arlanda och några till som de har här i Sverige är några av få inom hela EU som över huvud taget är miljöcertifierade. Det visar att Swedavia också har ett engagemang även om det fortfarande finns problem runt omkring, vilket inte är någonting som jag negligerar.

Det är självklart att Arlanda har en utmaning inte bara när det gäller det som kan minskas vid flygtekniska konstruktioner eller när det gäller hur man optimerar sina flygningar. Man måste också i sitt närområde titta på hur fler människor kan välja att åka kollektivt – spårbundet, med flygbussar eller med taxi.

Man har också jobbat hårt för att få fler miljöfordon på plats. Man har både biogasmack och laddstolpar för el. Där är man också en föregångare.

Det som Bodil Ceballos var inne på bekymrar mig lite grann. Om hon tänker att halveringen gäller kortdistansflygen och direkt tänker på inrikesflyg som borde kunna ersättas med tåg är tanken i och för sig inte fel. Men de flesta flygen under slottiderna på morgonen och på kvällen, när det är ett riktigt hårt läge i fråga om kapaciteten, är snarare flyg till och från övriga Europa. Alternativet där är inte tåg. Eftersom Sverige ligger där det ligger i norra Europa och vi har ett stort näringsliv, besök och turism kommer människor in och flyger ut just under dessa timmar. Det är kapaciteten i högtrafik som riskerar att halveras. Det talar inte för att vi ska jobba mer med järnvägen.

Min uppfattning är mycket tydlig. Om människor och företag ska använda sig mer av järnvägstransporter måste järnvägen återigen bli robust. Man måste kunna lita på den och att tågen går som de ska och att man kommer fram i tid. Därför ligger fokus på att se till att den järnväg som vi i dag har återfår den standard som den en gång byggdes för. Men vi behöver dessutom bygga mer. Då tror jag att järnvägen kommer att bli mer attraktiv.

Järnvägens enda sätt att bli konkurrensmässigt bättre gäller punktligheten. Det är också det som vi har slagit fast i vår infrastrukturproposition.

Herr talman! Vi ser att saker som vi har gjort under de senaste åren också ger resultat. Bara under förra året slog järnvägens trafik för första gången igenom när det gäller persontågsresande, med 100 miljoner kilometer med tåg. Aldrig tidigare har så många åkt tåg.

Punktligheten blir också bättre. Men vi har fortfarande problem på vissa sträckor och framför allt i våra storstadsområden. Vi måste fokusera på dessa områden, eftersom det är så många människor som reser just där och pendlar mellan till exempel Uppsala och Stockholm i detta närområde men också i hela Mälardalen och ned mot Göteborg och Malmö. Det måste göras en kraftsamling. Vi måste ha kraftförsörjning till och från tågen så att det inte blir en flaskhals, och vi måste se till att underhållet återigen blir sådant att vi inte får de slitage som gör hela järnvägen sårbar.

Jag tror därför att man måste jobba på flera håll. Stockholm behöver ha både bostäder och bra transporter.

Anf. 24 BODIL CEBALLOS (MP):

Herr talman! Vi deltar gärna i arbetet med att utveckla alternativen när det gäller spårbunden trafik och med att se till att vi rustar så att bannorna fungerar och är säkra så att människor kan resa.

Även om ni talar om att trafiken kommer att öka menar jag att om man reducerar i fråga om det som är kortdistansflyg blir det en avlastning. Det kommer nämligen även kortdistansflyg i högtrafik. Jag utgår

från att det kommer flyg inte bara från andra länder. De människor som kommer med flyg från andra länder behöver inte några parkeringsplatser. Det är snarare de som reser här hemma som behöver det, utom de som kanske har långtidsparkerat.

Men det handlar om att förbättra kapaciteten på banor och se till att människor kan resa säkert med våra tåg. Det ska inte heller vara dyrare att åka tåg än att flyga. Då kan vi få en reduktion av antalet flygresor. Jag tror att många människor skulle uppskatta om de kunde ta tåget i stället för att ta flyget, men det är i många fall alldeles för dyrt. Vi har också ett system som är mycket osäkert när det ena dagen är ett pris och en annan dag är ett annat pris. Det är mycket svårt att planera sitt resande med det system som vi har i dag.

Arlanda är en riksflygplats. Självklart är det så. Men ändå hamnar Upplands Väsby och övriga kommuner runt Arlanda i en kamp som blir lite som en kamp mellan David och Goliat. Arlanda är en riksflygplats, men det är ändå kommunerna som får ta smällen i fråga om buller och annat som händer där.

Jag tycker att regeringen har ett ansvar att se till att man hittar dessa alternativ för att underlätta för kommunerna runt Arlanda att helt enkelt få en bättre livsmiljö för sina medborgare. Det ska inte behöva bli en kamp mellan kommuner om vem som har mest buller.

Anf. 25 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! När det gäller våra transporter, oavsett trafikslag, tycker jag att vi ska ha ett öppet sinne och tänka mycket mer gränslöst över kommungränser, länsgränser och landsgränser i fråga om möjligheterna att resa men också i fråga om de problem som transporterna medför.

Om vi talar om Arlanda, som Gunnar Andrén var inne på tidigare, handlar det inte bara om Upplands Väsby. Det gäller lika mycket alla andra kommuner runt om.

Därför är det bra att vi nu har Mark- och miljödomstolen som prövar hela Arlandas verksamhet. Jag utgår också från att om och när ett tillstånd ges kommer det också att finnas villkor som ska gälla för tillståndet. Det är naturligtvis viktigt att följa detta. Mats Pertoft var också inne på hur människor ska känna förtroende.

Jag tror också att det handlar mycket om att fortsätta att föra en dialog. Ju mer dialog som jag ser att Swedavia har när de bjuder in närboende, desto mer ökar också kunskapen och förståelsen.

Över tid tror jag också att den tekniska utvecklingen kommer mycket längre så att vi snart ser resultat både när det gäller buller och utsläpp från flygplanen och på vilket sätt man opererar.

Det är bra att Bodil Ceballos säger att Miljöpartiet gärna medverkar till att det ska fungera bättre att åka tåg. Det gjordes inte minst den 13 december när regeringens infrastrukturproposition faktiskt gick igenom.

Det kan vara upprörande att priserna på tågresor kan vara olika och att man från den ena dagen till den andra inte vet vad det kostar. På senare tid har man för tågen försökt att ta efter flygets prissättning, där man jobbar med olika priser för att optimera och för att locka sina kunder.

Det som jag skulle vilja se som något mycket bättre inom järnvägen, och som man har på flyget, är att det oavsett vem som är operatör ska

vara lätt att få information om en biljett och också vara lätt att köpa en biljett.

Prot. 2012/13:57
24 januari

Överläggningen var härmed avslutad.

*Svar på
interpellationer*

8 § Svar på interpellation 2012/13:197 om makulering av svenska utsläppsrätter

Anf. 26 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! Per Bolund har frågat finansministern om han avser att verka för att de svenska utsläppsrätter, så kallade AAU:er, som blev över från Kyotoprotokollets första åtagandeperiod inom FN:s klimatsystem makuleras. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Frågan om överskottet av AAU:er måste ses i sitt internationella sammanhang. AAU-systemet är en av grundbultarna i Kyotoprotokollet, och Kyotoprotokollet är en text som är tillagd till FN:s klimatkonvention. Det stora globala överskottet vad gäller dessa utsläppsrätter som har uppstått efter första åtagandeperioden har dock skapat ett stort trovärdighetsproblem för den internationella klimatregimen. Inför de nyligen avslutade klimatförhandlingarna i Doha fanns en tydlig skiljelinje mellan de länder som ville behålla sina överskott för att kunna sälja dessa och de länder som ville att hela överskottet skulle annulleras. Detta dödläge kvarstod intill sista förhandlingsdagen, sista förhandlingstimmen och nästan sista förhandlingsminuten och riskerade att stjälpa möjligheterna för att över huvud taget komma överens om en andra åtagandeperiod.

Jag vill här göra en parentes och säga att detta var väldigt viktigt för särskilt de fattiga länderna, eftersom det i Kyotoprotokollet finns regler om klimatprojekt i fattiga länder som de var angelägna att hålla kvar.

Därför är det mycket glädjande att stå här i dag och kunna säga att vi lyckades få en andra åtagandeperiod under Kyotoprotokollet på plats i förhandlingarna i Doha, tack vare en enorm insats av alla förhandlare. Vi lyckades hitta en lösning som i praktiken neutraliserar det stora globala överskottet och säkrar miljöintegriteten i den nya åtagandeperioden. Vi lyckades få säljarländerna att acceptera detta genom att enbart begränsa inköpen och användningen, inte försäljningen. Vi lyckades tydliggöra miljöintegriteten genom att få alla potentiella köparländer att lova att inte köpa överskott för att möta sina åtaganden.

Dramatiken kvarstod in i sista stund då det qatariska ordförandeskapet till slut lyckades manövrera ut de länder som ändå ville stoppa överenskommelsen om hela Dohapaketet.

EU och Sverige hade en stor del i denna bedrift. Vi var förhandlingsbara. Vi var konstruktiva. Därför lyckades det.

Nu till det svenska överskottet. Sverige kommer mycket riktigt att få ett betydande överskott av FN-utsläppsrätter, AAU:er, efter första åtagandeperioden. Exakt hur stort överskottet blir kommer att kunna fastställas först när all utsläppsstatistik är verifierad och avräkningen mot Kyotoprotokollet sker. Detta ska enligt Kyotoprotokollets regler ske de närmaste åren med avslut under 2015. Regeringen kommer att åter-

komma till riksdagen med hur man föreslår att genomföra denna avräkning.

Jag har vid upprepade tillfällen sagt att regeringens avsikt är att hantera överskottet av AAU:er på ett sätt som inte innebär några nettoökningar av utsläppen i andra länder. Det får inte råda någon tvekan om att de genom svenska folkets ansträngningar genomförda utsläppsminskningarna i Sverige ska ge en effekt på klimatet och inte ge utrymme för utsläppsökningar någon annanstans.

Vårt överskott har kommit genom att vi i Sverige har sänkt våra utsläpp mer än vad man trodde när vi fick våra utsläppsrätter, och det är alltså denna överskottsdel vi diskuterar i detta sammanhang. Jag ska också säga att det enligt de europeiska reglerna inte är tillåtet att använda dessa utsläppsrätter.

Anf. 27 PER BOLUND (MP):

Herr talman! Jag vill tacka ministern för svaret. Även jag gläds åt de framsteg – de var små, men de var ändå framsteg – som gjordes på klimatmötet i Doha, bland annat just det klimatministern nämner om en andra åtagandeperiod för Kyotoprotokollet på plats. Jag gläds inte minst åt att man kom överens om att de överblivna utsläppen från Kyotoprotokollets första period, det som kallas för AAU:er, inte ska köpas och användas av tyngre aktörer.

Därmed borde det enligt min uppfattning också vara väldigt lätt för miljöministern och regeringen att klart och tydligt här deklarera Sveriges hållning som enskild nation, var vi står i frågan. Är vi beredda att föra utsläppsrätterna vidare till andra parter genom försäljning eller på något annat sätt? Eller är vi för att ensidigt, på svensk nivå, annullera dem så att de inte används? Det är ett besked jag tror att väldigt många skulle uppskatta att få från regeringen.

Tyvärr får vi inget besked från regeringen, inte heller i det svar som nu kom från ministern. Jag kan notera att det alltid tycks finnas skäl att vänta en stund till med att ge beskedet. Förut handlade det om att vi skulle invänta de internationella förhandlingarna i Doha, och nu när de är avklarade handlar det om att vi måste invänta att man har beräknat exakt vad utsläppsnivåerna kommer att hamna på. De ska bli verifierade, vilket inte ska ske förrän 2015.

Jag har lite svårt att se anledningen till att man hela tiden ska avvakta andra aktörer och avvakta vad som händer internationellt. Det går faktiskt för Sverige att redan nu klargöra att vi oavsett vad siffran blir inte kommer att använda dem eller föra dem vidare till andra länder. Jag skulle verkligen önska att regeringen kunde ge ett klart och tydligt besked en gång för alla. Kommer vi att föra dem vidare, eller kommer vi inte att göra det? Det är nämligen ganska avgörande för hela den svenska klimatpolitiken hur frågan hanteras.

För mig är det en väldigt märklig tanke att över huvud taget tänka sig att föra dem vidare. Det handlar om alla de minskade utsläpp Sveriges medborgare och svenska företag har stretat ihop genom en lång rad olika åtgärder. Det är kloka investeringar, ändrade vanor, smartare inköpsval och mycket annat som har lett till att vi faktiskt har kunnat minska utsläppen i Sverige – och göra det på ett väldigt klokt sätt. Det har skett

inte minst genom ekonomiska styrmedel, som bland annat Miljöpartiet var med och kämpade igenom i den förra regeringen.

Om man skulle, mot vår vilja, gå vidare och föra utsläppen vidare till andra länder, genom försäljning eller på annat sätt, skulle det resultera i att vi trots allt det arbete svenska medborgare och företagare har gjort inte skulle få någon effekt på klimatet. De utsläppen skulle i stället bara flyttas över till ett annat land, där de skulle få samma negativa klimatpåverkan.

Jag tror att det tyvärr är djupt demoraliserande för hela klimatarbetet att man inte får något svar på frågan. Varför ska jag kämpa varje dag med att cykla till arbetet, äta mindre kött eller isolera mitt hus om jag inte kan vara säker på att de klimatutsläpp jag därmed minskar faktiskt kommer att ge en effekt på klimatet utan kanske bara flyttar till ett annat land? Jag noterar också att såväl myndigheter som andra aktörer väldigt gärna har velat ha ett besked på detta område. Riksrevisionen har kritiserat bristen på tydlighet från regeringens sida. Många aktörer från miljörörelsen, Svenska kyrkan och andra har länge efterfrågat ett tydligt svar på frågan.

Jag är glad att miljöministern säger sig ha för avsikt att hantera överskottet av utsläppsrätter så att det inte innebär några nettoökningar av utsläpp i andra länder. Jag vill dock gärna ha ett förtydligande av vad det innebär. Är det möjligt att sälja utsläppsrätterna och ändå åstadkomma att det inte blir en nettoökning? Om det inte är möjligt, varför inte redan nu tydligt deklarera att Sverige kommer att annullera dem, att vi inte kommer att använda oss av dem, att de kommer att försvinna och att de svenska utsläppsminskningarna kommer att få effekt för klimatet?

Anf. 28 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag vill tacka Per Bolund för den viktiga interpellationen, och jag tackar miljöministern för svaret.

Lena Ek, du och jag var på klimatförhandlingarna i Doha båda två. Jag läste i tidningarna hur du kommenterade resultatet – tillkortakommandet – i Doha. En gång sade du att vi går mot en fyra graders temperaturhöjning i världen. Du hänvisade förstås till den stora rapport som kom från Världsbanken för ett tag sedan. Skulle jordens temperatur höjas med fyra grader kan vi konstatera att den form av civilisation vi nu lever i blir ett minne blott. Man kommer inte att kunna leva på stora delar av jorden. Det är en utveckling ingen av oss vill ha. Därför måste alla länder och alla sektorer göra sitt yttersta för att vi ska få ned utsläppen.

Per Bolund tar i interpellationen upp det faktum att Sverige har ett överskott på utsläppsrätter som motsvarar lite mer än de årliga utsläppen totalt sett i Sverige. Överskottet motsvarar ungefär 70 miljoner ton. Vi har varit duktiga på att minska utsläppen i Sverige. Inte minst den energioverenskommelse som ditt parti, Lena, och mitt parti var med och bidrog till i slutet av 1990-talet har bidragit till en stark framväxt av förnybar energi och stora minskningar av fossil energi och därmed stora minskningar av utsläpp av växthusgaser.

Skulle det vara så att Sverige väljer att sälja överskottet av utsläppsrätter skulle allt det goda arbete vi har klubbat i denna församling och som alla svenskar gör varje dag för att rädda klimatet bokstavligen gå

Prot. 2012/13:57
24 januari

Svar på
interpellationer

upp i rök. Det är därför det är så viktigt att regeringen klargör att man inte tänker använda överskottet.

Storbritanniens regering kom med ett sådant klargörande för några år sedan. De sade: Vi kommer inte att använda vårt överskott av utsläppsrätter; vi annullerar det.

Det är det vi vill att den svenska regeringen också ska göra.

Jag tycker om att debattera klimatpolitik med dig, Lena Ek, men vi vet att det är Anders Borg som bestämmer över just denna fråga.

Den 14 december 2010 sade Anders Borg till tidningen Veckans Affärer att överskottet representerar ett betydande ekonomiskt värde. Det är precis det som oroar mig, att det finns andra krafter i regeringen som vill göra något helt annat med överskottet. Jag tror nämligen att Lena Ek inte vill använda sig av överskottet. Jag tror att vår miljöminister har förstått vidden av problemet med det stora överskottet av utsläppsrätter. Det är därför som jag, Per Bolund, miljörörelsen, vi från miljö- och jordbruksutskottet samt Riksrevisionen kräver ett förtydligande från regeringen. Vi kräver att regeringen säger som till exempel Storbritannien har gjort: Vi använder inte överskottet. Vi annullerar det. När kommer ett sådant besked, Lena Ek?

Anf. 29 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! Jag skulle vilja tacka Per Bolund för interpellationen. Jag tycker att det är väldigt viktigt att vi diskuterar de här frågorna.

Jag måste säga att jag blir väldigt glad när jag noterar, som Per Bolund säger, att vi har minskat utsläppen i Sverige och att vi har gjort det på ett klokt sätt. Också Jens Holm, som har anslutit sig till debatten, säger att vi har minskat utsläppen i Sverige och att energioverenskomsten har bidragit till det. Jag delar alldeles självklart den uppfattningen.

Väldigt ofta när vi diskuterar frågor som rör klimat, klimatförhandlingar och de olika egentligen väldigt tekniska frågorna har vi inte bara den nationella plattformen att ta hänsyn till. Vi har också den internationella plattformen att ta hänsyn till. Både Per Bolund och Jens Holm har varit med vid klimatförhandlingstillfällen, kanske inte ända till sista stunden, och sett hur förhandlingarna går till.

Sverige har under många år spelat en viktig roll som medlare och brobyggare mellan olika förhandlingsgrupper. Jag är angelägen om att vi ska kunna fortsätta att spela den rollen.

Den här gången, i Doha, gällde det särskilt två områden. Det ena handlade om loss and damages, alltså långsiktiga klimatförändringar i fattiga länder. Där fick jag gå in och förhandla för EU-sidan under de sista dygnen, beroende på att Sverige långsiktigt har gjort ett gott arbete på området men också för att jag kände de andra förhandlarna.

När det gäller Kyotoprotokollet har vi spelat en oerhört viktig roll, först genom att vi fick de nordiska länderna med på att vi absolut skulle arbeta för att ha en andra åtagandeperiod och att det i ett nästa steg också blev EU:s position.

I det här sammanhanget är frågan om FN-utsläppsrätter en väldigt viktig del av förhandlingarna runt KP2. Vi vet att det finns olika ländergrupperingar som har helt olika åsikter om funktionen av dem. Det finns några som just precis som vi alla tre, tror jag, tycker att det här handlar

om miljöintegritet i stor utsträckning. Men det finns också de som tydligt ser det här som en nationell tillgång i budgeten. Till exempel är det några av de nyare medlemsländerna som har den åsikten och också de länder som har anslutit sig till KP2 som inte ingår i EU-sfären, till exempel Belarus, Kazakstan och Ryssland.

Det stod och vägde i förhandlingarna. Hade vi inte löst ut AAU-frågan hade vi inte heller haft KP2. Det var högljudda förhandlingar till och med den sista dagen, den sista timmen, med alla länderdelegationer i rummet, EU-delegationerna i mittgången och världens tv-kameror runt omkring – en oerhört dramatisk situation. Connie Hedegaard sade: Hämta Lena! Hon måste vara med. Sverige har en viktig roll att spela här. Hade vi varit själva och sagt att vi sakar alla våra kort före förhandlingen hade vi inte kunnat vara aktiva i förhandlingsspelet. Jag tycker att det är en viktig dimension som vi borde ta in i den här diskussionen.

Anf. 30 PER BOLUND (MP):

Herr talman! Det verkar som att miljöministern och jag har lite olika syn på hur man bäst hanterar internationella förhandlingar. Jag tror att det bästa man kan göra är att vara ett gott föredöme, att vara så tydlig som man bara kan nationellt, att gå före och minska utsläppen, att vara en garant för att utsläppen inte kommer att ske någon annanstans och att på alla sätt visa att man gör så mycket som man bara har möjlighet att göra. På det sättet kan man också få andra att vilja ta liknande steg.

Vi kan diskutera fram och tillbaka kring om den här strategin fungerar eller inte. Men ponera att den skulle fungera på det sätt som miljöministern säger. Då borde frågan i det här läget vara avgjord, för nu har ju frågan om utsläppsrätterna inom det internationella samfundet klubbats i Doha. Vi har bestämt hur de ska hanteras.

Alla de länder som är potentiella köpare har redan sagt att de inte är intresserade av att köpa och använda utsläppsrätterna, så den frågan är ändå avförd från förhandlingarna. Sverige skulle inte riskera, om man nu ser det som en risk, att minska sitt förhandlingsutrymme om vi skulle vara tydliga och deklarerar att vi inte tänker sälja de utsläppsrätter som vi har arbetat ihop.

Jag håller med miljöministern om att vi självklart måste ha det internationella perspektivet. Det är jätteviktigt att inte bara ha ett nationellt perspektiv. Men på vilket sätt skulle det störa det internationella perspektivet nu när den här frågan är avgjord, när vi har beslutat om att gå in i en andra åtagandeperiod för Kyotoprotokollet om Sverige deklarerade att vi inte tänker sälja de utsläppsrätter som vi har samlat ihop? Jag tror precis tvärt emot miljöministern att bristen på besked från länder som Sverige riskerar att minska förtroendet för den överenskommelse som slöts i Doha.

Om man nu hävdar att AAU:erna, som de kallas, är värdelösa, vad är det då som hindrar att ett land som Sverige säger att de inte ska säljas? Om vi inte kan säga att de kan annulleras, om vi nu hävdar att de inte har något värde, är det klart att det föder misstänksamhet, föder frågan: Vad är anledningen? Vad är det som gör att Sverige vill hålla på dem i bakfickan?

Så länge som Sverige inte tydligt klargör att man tänker annullera sina utsläppsrätter föder man en osäkerhet kring om avtalet verkligen

Prot. 2012/13:57
24 januari

Svar på
interpellationer

kommer att gälla, om värdet på utsläppsrätterna faktiskt kommer att vara noll.

Den osäkerhet som Sverige bidrar till tycker jag är extremt olycklig. Det är dags att redan nu sluta upp med att ge utrymme för sådana spekulationer i den internationella debatten och i stället vara så tydliga som vi bara kan vara, och det kan vi vara genom att deklarera att vi inte under några omständigheter kommer att använda oss av de upparbetade utsläppsrätterna, AAU:erna.

Jag vill fråga miljöministern varför den svenska regeringen och miljöministern vill medverka till en sådan utveckling. Varför vill man ens riskera att det blir spekulationer kring om avtalet kommer att hålla? Varför ska Sverige kvarstå som en potentiell säljare av utsläppsrätter?

Vi har hört, både i den här debatten och tidigare, att de som vi står tillsammans med i den här frågan är Ryssland, Vitryssland, Kazakstan och Ukraina. Det är dessa länder som tillsammans med Sverige har stora överskott av utsläppsrätter som det finns möjlighet att sälja. Jag kan inte se varför Sverige hellre vill stå tillsammans med Putin, Lukasjenko och Janukovitj än att stå på samma sida som bland annat Norge och Storbritannien som deklarerar att man inte ska sälja sina utsläppsrätter. Det är inte ett sammanhang som vi vill vara i, enligt min uppfattning.

Jag har från början ställt interpellationen till Anders Borg just för att Anders Borg konsekvent har vägrat att svara på frågan hur vi ska hantera utsläppsrätterna. Tvärtom har han öppnat genom att säga att det är ett stort värde som utsläppsrätterna består i och talat om att man ska kunna använda dem i internationella förhandlingar och så vidare. Därför är det beklagligt att Anders Borg inte ville ta den här debatten. Det skulle ha varit ännu bättre. Men jag skulle gärna vilja att miljöministern här och nu ger ett så tydligt besked som möjligt i frågan: Ska vi sälja utsläppsrätterna eller inte?

Anf. 31 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag sade tidigare att vi i Sverige har varit duktiga på att minska våra utsläpp, och det tycker jag verkligen. Det har främst att göra med saker en bra bit tillbaka i historien. Jag nämnde tidigare den energiöverenskommelse som både Centerpartiet och Vänsterpartiet var med om att sluta i slutet av 90-talet.

Det handlar om införandet av koldioxidskatten 1991. Skatten höjdes med 200 procent från 1991 till 2006. År 2006 hände det dock något. Efter 2006 har koldioxidskatten höjts med bara 5 procent. Det är nästan ingenting om man ser tillbaka i historien.

År 2006 hände det som sagt något. Det var val, och den borgerliga regeringen tog över. Man har inte fortsatt med de effektiva styrmedel som man grundlade tidigt i Sverige.

Klimatinvesteringsprogrammet är ett annat exempel. Det var en stor fond varifrån kommuner, landsting och småföretag kunde söka pengar till lokala klimatinvesteringar för att minska sina utsläpp.

Låt mig kommentera det miljöministern tog upp om överenskommelsen i Doha. Visst är det bra att till exempel Japan, Australien och Norge har sagt att de inte ska köpa några utsläppsrätter. Saker och ting kan dock ändras. Nyligen var det val i Japan, och man har fått en ultrakonservativ premiärminister som är tämligen ointresserad av klimatfrågor.

Därför är det viktigt att enskilda länder går före och säger: Vi kommer inte att använda oss av vårt överskott. Storbritannien har redan gjort det, och Sverige borde självklart också göra det.

Det är lite symptomatiskt att miljöministern inte svarar på vare sig mina eller Per Bolunds frågor utan berättar en massa andra saker. Det är visserligen intressant att lyssna på, men det vi vill ha svar på är när regeringen kommer att lämna besked om vad man ska göra med överskottet av utsläppsrätter.

Anf. 32 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! Det står tydligt i det interpellationssvar som ni förhoppningsvis båda två har läst att Sverige inte ska hantera överskottet av AAU:er på ett sätt som innebär nettoökningar av utsläpp i andra länder. Det är ett klart besked.

Det andra klara beskedet är att så länge jag är miljöminister tänker jag inte sätta Sverige på läktaren och saka alla kort i förhandlingsspelet innan förhandlingarna ens har börjat.

Även om jag är glad över att vi fick en principöverenskommelse om KP2 på plats i Doha återstår de tekniska detaljerna, hur statistiken ska hanteras och hur man ska räkna fram och tillbaka. Då är det oerhört viktigt att vi är spelbara.

Jag vet inte hur ni gör när ni spelar spel med ungar och vänner på kvällarna, men jag vill gärna vara med till finalen och kunna påverka. Det är grunden till detta ställningstagande.

Jag hoppas att ni vet att den europeiska klimatregleringen som vi tog i klimatpaketet förbjuder medlemsländerna att använda och tillgodoräkna sig dessa i den europeiska statistiken. Det är där de verkliga utsläppen finns och räknas ned, för EU:s hantering av dessa frågor, EU:s klimatmål, är mycket tuffare än de mål vi har inom EU-systemet.

Vidare hade vi debatter om detta när vi skulle fastställa den svenska positionen. I det sammanhanget ville ni att vi skulle annullera utsläppsrätterna och gå före. Vi skulle inte vara med.

Men den verkliga förhandlingen handlade inte om annullering eller inte utan om hur man kan begränsa användningen av de överblivna utsläppsrätterna. De betyder visserligen mycket i den globala klimatdiskussionen, men debatten och förhandlingarna handlade om huruvida vi kan begränsa det på säljarsidan. Det var här den stora striden stod. Och om detta inte fungerar, kan vi då göra något smart för att begränsa användningen på inköpssidan?

Det smarta blev att EU tillsammans med en grupp länder kom överens om att vi ska göra på detta vis. Den svenska förhandlingsdelegationen var mycket aktiv. Detta innebar att de länder som hade med sig sina förhandlingspositioner inte kunde godkänna någonting under klimatförhandlingarna om de fick begränsningar på sin säljarsida, det vill säga att inte få ta med sig de överblivna utsläppsrätterna och sälja dem.

Hade vi spärrat där hade en grupp länder åkt hem. Vi hade inte haft arbetsplaneringen för den nya klimatregleringen, vi hade inte haft KP2, vi hade inte haft loss and damages för de fattiga länderna eller något av det som vi ändå fick på plats i Doha. Begränsningarna på inköp på köparsidan gjorde att vi kunde lösa problemet i praktiken och ändå ha denna grupp länder kvar i förhandlingarna.

Prot. 2012/13:57
24 januari

*Svar på
interpellationer*

Det är precis detta jag menar med att inte sätta sig på läktaren utan bidra till ett bättre klimat i världen och en internationell klimatreglering.

Anf. 33 PER BOLUND (MP):

Herr talman! Tyvärr ägnar sig ministern åt att förvirra debatten i stället för att ge klara och tydliga besked. Hon säger att om vi inte kan medverka i några internationella förhandlingar kan vi inte ha någon framskjuten position. Jag håller med om det. Jag har inte sagt att vi inte ska kunna diskutera hur man använder dessa utsläppsrätter, AAU:erna, på internationell nivå.

Men det min interpellation och denna debatt handlar om är hur Sverige ska hantera sina egna utsläppsrätter, om vi ska sälja eller behålla dem. Det påverkar inte på något sätt hur andra länder väljer att agera med sina utsläppsrätter. Detta regleras genom det internationella avtal som slöts i Doha.

Det här är bara ett sätt att försöka förvirra och försvåra förståelsen för denna debatt.

Jag ställde en tydlig fråga i mitt första inlägg. Låt mig repetera den så kan miljöministern kanske ge ett svar.

Miljöministern säger att det inte ska innebära några nettoökningar av utsläppen i andra länder hur vi hanterar våra AAU:er. Kan man kombinera det med försäljning från Sveriges sida? Kan vi sälja våra utsläppsrätter på ett sätt så att det inte ger några nettoökningar av utsläppen i andra länder? Det borde vara lätt för miljöministern att svara på, så kan jag få ett svar? Innebär detta, alltså ingen nettoökning av utsläppen i andra länder, att Sverige kan sälja utsläppsrätterna eller inte?

Anf. 34 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! I en interpellationsdebatt är det sjyst att gå igenom fakta. Det är viktigt för dem som deltar och lyssnar. Det är anledningen till att jag ibland tar mig tid till det och inte bara talar i populistiska termer.

När det gäller överskotten har Sverige tydligt sagt att vi inte ska hantera dem så att det ger nettoökning av utsläpp i andra länder. Det är ett klart och tydligt besked.

Sedan är det ett sakfel. I början av veckan samlades Belarus, Kazakstan och Ryssland på en tvådagarskonferens för att se hur de ska slutföra förhandlingarna om de tekniska frågorna i Kyotoprotokollets andra period.

Det är precis därför som vi inte ska saka våra kort utan vara med och förhandla till slutet och göra allt vi kan för att miljöintegriteten ska bibehållas i detta sammanhang. Vi ska ha vår traditionella roll av medlande och mäklare som vi har haft och hjälpts åt med och som jag hoppas att vi fortsätter att hjälpas åt med i de internationella förhandlingarna.

Det här handlar om överblivna utsläppsrätter från FN:s sida på 13 gigaton. Det är 250 gånger mer än de svenska nationella utsläppen, grovt räknat. Det är mycket, och det är därför viktigt att vi får denna fråga att landa bra så att miljöintegriteten bibehålls.

Sveriges del av detta är mindre än en halv procent. Därför är vår viktigaste roll dels att vara aktiva och visa vägen framåt genom praktisk politik inom landet och utsläppsminskning i kombination med stabil

ekonomi som visar att det går, dels att bibehålla våra relationer och vår förhandlingsmöjlighet. Så tänker jag jobba.

Prot. 2012/13:57
24 januari

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.59 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

9 § Frågestund

Frågestund

Anf. 35 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Vi övergår till dagens frågestund, och jag hälsar statsråden välkomna.

Arbetslösheten

Anf. 36 MARIA STENBERG (S):

Fru talman! Det är bister på den svenska arbetsmarknaden just nu. Vi närmar oss en arbetslöshet på nästan 9 procent. Nyligen kom regeringens propositionslista, och jag fick bläddra rätt länge innan jag hittade Arbetsmarknadsdepartementet. På sista sidan hittade jag det, och där har arbetsmarknadsministern lyckats få fram två propositioner som kammaren ska behandla före sommaren.

Med tanke på att det finns 414 000 arbetslösa, hög långtidsarbetslöshet och många som rasar in i regeringens åtgärd fas 3 blir min fråga: Är det verkligen möjligt att arbetsmarknadsministern inte har fler än två förslag på hur man ska lösa arbetslösheten i Sverige i dag?

Anf. 37 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Tack för frågan! I dag fick vi den senaste statistiken, AKU:n, från SCB, som visar på en alldeles för hög arbetslöshet – 7,4 procent. Vi såg i samband med budgeten för 2013 betydande risker på arbetsmarknaden, framför allt kopplade till industrin och exportsektorn. Sverige är mycket exportberoende. Hälften av allt vi producerar går på export, och en stor andel går till krisdrabbade länder. Av just det skälet lade vi fram en expansiv budget på 23 miljarder. Den har ett tydligt jobbfokus med satsningar på utbildning, arbetsmarknadspolitik, lägre bolagsskatter, lägre arbetsgivaravgifter.

Regeringen gör således en stabil satsning för att mota arbetslösheten.

Anf. 38 MARIA STENBERG (S):

Fru talman! Det fanns en arbetsmarknadsminister före Hillevi Engström som alltid raljerade i kammaren och sade att om man gör som man alltid har gjort, då blir det som det alltid har varit. Den nuvarande regeringen har provat allt från att svälta ut arbetslösa till att alltid säga att skattesänkningar är det gyllene medlet som ska ge de nya jobben.

När vi nu har en arbetslöshet på över 400 000 människor och Arbetsmarknadsdepartementet kommer med två förslag till kammaren på hur man ska underlätta för människor som är arbetslösa att hitta nya jobb blir frågan: Är regeringens idétorra verkligen så stor? Den måste ju vara det eftersom Arbetsmarknadsdepartementet bara presenterar två propositioner för kammaren i år.

Anf. 39 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Maria Stenberg vet att det där inte är sant. Regeringen har lagt fram en budget som är mer expansiv än Socialdemokraternas budgetförslag med en mängd olika satsningar som gör att vi förhoppningsvis kommer att ha en god utveckling i framtiden. Om vi jämför med övriga Europa har vi en lägre arbetslöshet i genomsnitt, och vi har den lägsta långtidsarbetslösheten. Det har vi tack vare att vi kunnat upprätthålla hög sysselsättning. Vi har lyckats få fler sysselsatta i dag. Om vi hade haft samma utveckling som övriga Europa skulle vi ha haft 180 000 färre sysselsatta.

Med Socialdemokraternas förslag om att höja skatter och avgifter med 30 miljarder hade vi troligtvis kommit i ett ännu sämre läge. Nu kan vi satsa på det som bygger Sverige starkt, på jobb och utveckling, utbildning, infrastruktur, forskning. På så sätt bygger vi Sverige starkt.

Jobbpakten

Anf. 40 JENNY PETERSSON (M):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till statsrådet Hillevi Engström. Den går i samma riktning som den föregående frågeställarens.

Tack vare alliansregeringens arbetslinje och ansvarsfulla ekonomiska politik har tillväxten och sysselsättningen utvecklats bättre i Sverige än i flera andra länder i Europa. Sedan 2006 har Alliansen arbetat med att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden. Flera reformer har genomförts inom arbetsmarknadspolitiken men även på andra områden som utbildning, skatter och så vidare. Full sysselsättning är viktigt. Utmaningar finns fortfarande. Arbetet tar aldrig slut.

Jag har en fråga som rör jobbpakten. Den har uppmärksammats av oss politiker och av medierna. Hur är arbetet kring jobbpakten uppbyggt, och hur går det arbetet? Det är en viktig fråga, främst för ungdomar.

Anf. 41 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Tack för frågan! Det är ett angeläget område. Sedan ett drygt år tillbaka för jag och finansministern samtal med arbetsmarknadens parter, såväl arbetsgivare som fackliga organisationer. Det har fått stort gehör och bygger på att fack och arbetsgivare ska ta ett gemensamt ansvar för att fler ungdomar ska kunna komma in på arbetsmarknaden.

Då ska staten kunna bidra med sänkta arbetsgivaravgifter och annat som är efterfrågat av parterna. Det handlar bland annat om handledarstöd. En äldre medarbetare som kanske inte längre orkar jobba lika aktivt i produktionen ska kunna handleda en grupp ungdomar så att de kommer in.

Vi kommer att fortsätta med dessa diskussioner. Just nu pågår avtalsrörelsen, så det är inte lika aktivt, men i Regeringskansliet jobbar vi vidare med olika metoder. Jag vill understryka att det sker utifrån företagets behov och att också facken finns med på tåget. Det är mycket angeläget för oss – och positivt.

Anf. 42 JENNY PETERSSON (M):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret angående jobbpakten.

Det behövs verkligen fler vägar in till arbete, inte färre. Det är viktigt att samtal förs med arbetsmarknadens parter så att man kan komma med förslag. Jag ser fram emot förslagen. Det är bra att ungdomsarbetslösheten tas på stort allvar. Det är en av de mest diskuterade frågorna, framför allt när man möter ungdomar, vilket jag gör. Det gäller inte minst denna vecka när jag haft en praktikant hos mig, Maja Prahl. Då har vi diskuterat den här frågan mycket.

Det behöver som sagt göras mer för att ungdomar ska komma i arbete. Vi vet att många ungdomar är arbetslösa en kort tid, och de som är arbetslösa eller hamnar i utanförskap saknar ofta fullständiga betyg. Vad mer gör regeringen, förutom jobbpakten och de förslag som ska komma, för att skapa fler vägar till arbete, särskilt för ungdomar?

Anf. 43 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Vi jobbar på både kort och lång sikt. Det vi gör på kort sikt, vilket kanske är viktigt att informera om, är att försöka motivera ungdomar att gå tillbaka till skolan för att få en grundläggande utbildning, grundskole- och gymnasieutbildning. De ungdomar som vi lyckas motivera, eller rättare sagt de som vi lyckas motivera genom folkhögskolan där ju många ungdomar nu faktiskt går, har i vissa situationer möjlighet att få ett förstärkt studiestöd på 6 500 kronor per månad. Från folkhögskolornas sida lyckas man ganska bra med att motivera ungdomar att gå tillbaka till studier.

För många ungdomar är dock skolan inte ett alternativ. De vill komma ut och arbeta, och därför måste vi få fler arbetsgivare att välkomna dessa ungdomar. Då tror jag att det är oerhört viktigt att arbetsgivaren också får lägre kostnader. När man halverar arbetsgivaravgiften vid anställning av ungdomar blir det betydligt billigare att anställa. Det är en viktig del bland många andra för att få ungdomar i jobb.

Lastbilstrafiken

Anf. 44 STINA BERGSTRÖM (MP):

Fru talman! I många trafikolyckor på våra vägar är lastbilar inblandade. Vi har alla sett de skrämmande bilderna från Tranarpsbron i Skåne förra veckan. Vartannat fordon på bron var en lastbil. En olycka mellan en lastbil och en personbil får ofta allvarliga följder. Ju tyngre lastbilen

är, desto farligare krockvåld. Den tunga trafiken är inblandad i 20 procent av dödsolyckorna på vägarna.

Sedan Moderaterna tog över transportpolitiken 2006 har antalet svenska lastbilar på vägarna ökat med nästan 80 000. En halv miljon svenska lastbilar åker nu på våra vägar. Vi vet också att de utländska lastbilarna ökar i antal hela tiden.

Det här är inte rätt väg att gå. Att minska lastbilstrafiken på våra vägar är inte bara en miljöfråga, utan också en fråga om att rädda liv.

Vad tänker infrastrukturministern göra för att minska antalet lastbilar på våra vägar?

Anf. 45 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Jag tror att det är oerhört viktigt att vi inser att vi behöver ha alla trafikslag och alla transportslag i Sverige och att vi behöver optimera dem ihop så bra som möjligt. Vi kommer aldrig att kunna klara oss enbart med godstransporter på tåg. Vi behöver även kunna föra godset till tåget om det ska gå vidare med tåg.

Stina Bergström säger att fler lastbilar åker på våra vägar sedan Alliansen tillträdde. Det skulle också kunna tolkas som att tillväxten och efterfrågan har ökat, inte minst på gods för näringslivet, vilket borde ses som positivt.

Jag och regeringen jobbar för att återställa järnvägen, så att den får tillbaka den standard som den en gång i tiden var byggd för, så att man återigen vågar lita på transporter på järnväg. Men vi kommer också att se till att fortsätta arbetet med att bygga säkra och framkomliga vägar. Vi ska inte vara rädda för lastbilen, för även den utvecklas tekniskt, miljömässigt och bränslemässigt, och effektiviteten ökar.

Anf. 46 STINA BERGSTRÖM (MP):

Fru talman! Jag tackar för svaret, men känner inte att vår regering ser problemet med den ökade lastbilstrafiken på våra vägar. Jag vet också att Moderaterna driver på för att få ännu längre, tyngre och därmed farligare lastbilar på våra vägar, så kallade monsterlastbilar, samt för att de lastbilarna ska få köra i hela EU. Jag körde bakom en 90 ton tung lastbil på vägen mellan Kaunisvaara och den nya malmfyndigheten i Svappavaara förra veckan. Det var en obehaglig upplevelse. På den 16 mil långa sträckan kommer det snart att gå en lastbil med malm var tredje minut. Frågan är inte om, utan när, en allvarlig olycka kommer att hända.

Regeringen har tidigare inte förstått nödvändigheten av att bygga en järnväg på den här sträckan. Det är någonting som vi i oppositionen nu har drivit igenom. Hur går arbetet med den nya järnvägen till Kaunisvaara, ministern? När kommer den att bli färdig?

Anf. 47 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Jag hade med min enkla uppfattning ett förtroende för att Miljöpartiet tycker att det är bra att man jobbar med effektivare transporter. Längre och tyngre lastbilar behöver inte vara någonting negativt. Vi har i Sverige jobbat väldigt framgångsrikt med ett projekt som heter En travé till, inte minst inom timmertrafiken och flistrafiken. Om lastbilarna är längre kan man de facto använda två i stället för tre lastbilar. Det sparar tid och bränsle och ger ekonomi. Det handlar kanske snarare om att

göra det man gör effektivare. Det behöver heller inte vara miljösmart att en massa tåg går olastade, även om tåg i sig är bra. Det är därför vi måste fokusera på att optimera och göra rätt saker.

När det gäller Pajala tror jag att Miljöpartiet är medvetet om att Northland Resources börjar föra ut sina produkter redan i år. Till i år hade vi aldrig fått en järnväg på plats.

Frihandeln med USA

Anf. 48 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Björling. Vi har tidigare i dag diskuterat den svenska exporten. Hur den utvecklas var en viktig fråga för Socialdemokraternas ordförande i näringsutskottet, Jennie Nilsson. Vi har i och för sig höga ambitioner. Det är väldigt viktigt hur exporten utvecklas. Utan ökad export kommer vi inte att få någon välfärd. Vi kommer inte heller att få ökad sysselsättning i landet.

Protektionismen har en tendens att breda ut sig i världen. Ett av de länder som vi har anledning att ställa stora förhoppningar på i detta sammanhang är världens största ekonomi, nämligen Förenta staterna. Men Förenta staternas exportandel är bara 8 procent av hela ekonomin, medan vi har 50 procent.

Jag vet att det är ett nytt frihandelsavtal på gång med USA. Hur ser situationen ut för frihandeln mellan USA och Europa?

Anf. 49 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Fru talman! Jag tackar för en viktig fråga. För att vi ska kunna öka vår export och därigenom få fler i sysselsättning och öka vårt välbefinnande krävs naturligtvis bra avtal världen över som underlättar för handel.

Ett frihandelsavtal mellan EU och USA har diskuterats under väldigt många år. Tidigare har man sett det som att världens två största ekonomier skulle gå samman. Därför har man ansett att vi i stället bör fokusera på andra länder, som är i större behov av detta just nu.

Men de senaste åren, framför allt efter finanskrisen, har amerikanerna börjat tala om Buy American. Fransmännen följde efter och drog hem fabriker från övriga Europa, och Tyskland hakade på. Protektionismen bredde ut sig.

Det är väldigt viktigt att starta förhandlingar mellan EU och USA. Därför har vi gjort en större rapport med flera deltagare från Europa och USA, där vi påvisar vikten och möjligheterna men också svårigheterna i de här förhandlingarna.

Anf. 50 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Fru talman! Buy American är ett väldigt hot mot svensk sysselsättning över huvud taget. Det måste man inse.

Låt mig dock flytta perspektivet till den inre marknaden i Europa. Väldigt många svenska företag möter stora hinder därför att enskilda länder, till exempel Frankrike, trots allt har väldigt många handelshinder. Men Tyskland slog förra året rekord med över 1 000 miljarder euro i export. Hur går vi vidare utöver detta frihandelsavtal med USA, som jag också bedömer som väldigt viktigt för svensk sysselsättning? Hur arbetar

vi vidare med den inre marknaden och de hinder som fortfarande finns på det området?

Anf. 51 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Fru talman! När det gäller begynnande förhandlingar angående ett frihandelsavtal mellan EU och USA sätter jag stor förhoppning till den rapport som snart ska presenteras gemensamt av EU-kommissionen och USA. Man har jobbat under ett och ett halvt års tid. Jag hoppas verkligen att detta kommer att resultera i en tydlig signal om att både EU och USA nu vill starta dessa förhandlingar. Många medlemsländer inom EU står bakom detta.

Tittar vi på EU:s inre marknad handlar det naturligtvis om att implementera tjänstedirektivet. När det är fullt ut implementerat rör det sig om en ökning på 330 miljarder som vi inte har råd att missa. Det handlar också om att stärka EU:s inre marknad, inte minst genom att vara konkurrenskraftiga utåt i världen. Det är även viktigt att kommande medlemsstater ansluter sig till de mer frihandelsvänliga länderna, så att vi får en starkare och tydligare röst inom Europeiska unionen. Ett tydligt exempel är Kroatien, som ska bli EU-medlem den 1 juli i år.

Arbetsförmedlingens uppdrag

Anf. 52 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru talman! Min fråga går till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström.

Att det råder enighet inom Alliansen när det gäller hur vi vill få en bättre fungerande arbetsmarknad finns det en tydlighet kring. Vi har länge arbetat för att få till bättre förmedling och bättre matchning men också för att hjälpa de grupper som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden.

Det som vi inte är riktigt överens om är kopplat till hur vi ser på Arbetsförmedlingens uppdrag. Från Centerpartiets sida har vi varit tydliga med att vi gärna skulle vilja se att den arbetsförmedlande delen friställdes från monopol. Vi skulle göra det genom en jobbpeng för arbetssökande och fri etableringsrätt.

Men oavsett om vi har samma uppfattning där eller inte har vi ansvar för att se till att det vi har här och nu fungerar bra. Förra veckan deltog jag på ett seminarium där vi lyssnade till en rapport om problematiken vid upphandling. Arbetsförmedlingen står för upphandlingen av kompletterande aktörer men utför också verksamhet.

Jag skulle vilja höra hur statsrådet ser på denna diskussion.

Anf. 53 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Jag tackar för frågan. Arbetsförmedlingen har ett väldigt viktigt och svårt uppdrag. 60 procent av de arbetssökande är från utsatta grupper och har väldigt svårt att hitta arbete. Som komplement till Arbetsförmedlingen har vi privata företag. Vi har avtal med 650 olika leverantörer runt om i Sverige. Det här är relativt nytt. Man har inte hållit på med upphandling särskilt många år, men kan ändå se bra resultat. Det har också gjorts undersökningar där detta följts upp. Vad tycker de arbets-

sökande om de olika alternativen? De tycker i princip att både Arbetsförmedlingen och privata jobbcoacher är bra, men de privata har fått lite bättre betyg.

Därför kommer vi att fortsätta med såväl en väl fungerande offentlig arbetsförmedling som de privata aktörerna ute i landet. Det är viktigt. Det gäller också möjligheten att kunna välja en privat aktör.

Anf. 54 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru talman! Tack för svaret. Det som har lyfts fram som ett bekymmer kopplat till detta är att det är samma aktör som upphandlar och är utförare.

Det man efterlyser är lite grann en bodelning av uppdraget så att man ser att det inte är den som själv utför verksamhet som också upphandlar verksamheten. Det har framkommit via samtal men också i den rapport som nu kommer.

Man belyser också att det inte riktigt är samma villkor. De kompletterande aktörerna har inte tillgång till verktygslådan som Arbetsförmedlingen har. När vi tittar på resultaten är det inte samma sak som vi mäter. Det är lite intressant att fundera på.

I dag är det en kompletterande aktör. Hur tar vi nästa steg för att göra det möjligt att det är en likvärdig aktör som med kvalitet och innovation kan vara med och konkurrera om att utföra ett än bättre jobb, ett än bättre uppdrag på en bättre fungerande arbetsmarknad?

Anf. 55 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Man kan diskutera hur upphandlingar går till. Det kan säkert göras på ett ännu bättre sätt. Det är viktigt att de arbetssökande får kvalitet i det stöd de behöver.

Det skiljer sig lite grann åt. De interna jobbcoacherna på Arbetsförmedlingen hade betydligt fler klienter per förmedlare medan de privata hade färre. Det är viktigt att det finns både och.

Det är också viktigt att man har en offentlig förmedling som ser till att det blir en rättssäker hantering över hela landet så att lika fall behandlas lika.

Det kan kanske vara klokt att en offentlig förmedling har myndighetsutövning och fattar de beslut som är ganska stora ekonomiskt sett, som att besluta om arbetsmarknadsutbildning eller någon annan insats.

Jag håller med Annika Qarlsso om att det behövs privata aktörer. Det är väldigt positivt, och det får gärna bli en ännu högre kvalitet.

Grunden kvarstår dock. Det är att väldigt få arbetsgivare vill anställa en person som är från ett utomeuropeiskt land, har funktionsnedsättning eller brister i utbildning.

Det problemet finns kvar alldeles oavsett vem som förmedlar arbetet. Det är en väldigt stor utmaning.

Prot. 2012/13:57
24 januari

Frågestund

Frågestund

Anf. 56 RICHARD JOMSHOF (SD):

Fru talman! Jag vill rikta en fråga till justitieministern.

Den 10 januari kunde vi läsa att en moderat arbetsgrupp ledd av justitieministern föreslår att ungdomsrabatten för gärningsmän i åldern 18–21 år ska avskaffas. I november förra året kunde vi läsa att samma arbetsgrupp vill slopa den så kallade tvåttredjedelsfrigivningen för återfallsförbrytare.

Ända sedan 2010 har Sverigedemokraterna motionerat om dessa två förslag vid ett flertal tillfällen, i själva verket tre gånger för vardera förslag. Alliansen har sedan vårt inträde i riksdagen kategoriskt röstat emot Sverigedemokraternas förslag i dessa frågor. Man har raljerat, och man har tagit avstånd.

Jag skulle vilja fråga justitieministern hur hon ser på den samsyn som Moderaterna uppenbarligen har med Sverigedemokraterna i dessa båda frågor. Jag undrar också hur hon ser på det faktum att Moderaterna nu lägger fram förslag som man tidigare har valt att gå emot inte en utan tre gånger.

Anf. 57 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Fru talman! Det är lite knepigt att i riksdagen stå och förklara hur vi resonerar i en moderat arbetsgrupp eftersom jag här ska företräda regeringen.

Först och främst raljerar vi aldrig om något partis förslag eller några förslag som läggs fram i riksdagen, utan vi behandlar dem sakligt.

Det finns två problem som vi behöver hantera och diskutera ordentligt. Det ena är påföljder för unga lagöverträdare. Det finns en orimlighet i att vi gör skillnad och ger en ordentlig rabatt för den som är 19 år i förhållande till den som är 22 år. Det skapar orimligheter.

En av de viktigaste sakerna i påföljdssystemet är att straffen ska vara proportionerliga men också att det ska vara rimligt utifrån hur allmänhet och brottsoffer kan se på saken. Då tror jag inte skillnaden är så stor mellan de åldrarna. Det är dessutom så att vi har 18 år som myndighetsålder i Sverige.

När det gäller problematiken med återfall i brottslighet jobbar vi med väldigt många olika verktyg. Jag får ta det i nästa inlägg.

Anf. 58 RICHARD JOMSHOF (SD):

Fru talman! Tack för svaret. Jag menar att inskränka tvåttredjedelsfrigivningen och att avskaffa ungdomsrabatten är två oerhört viktiga straffrättsliga förslag. Det är precis den sortens rejäla krafttag mot brottsligheten som vi förordar och efterlyser.

Vi välkomnar naturligtvis att det nu finns fler, i det här fallet Moderaterna, som uppenbarligen delar vår syn i dessa frågor. Det verkar finnas en samsyn. Den finns i det här fallet mellan Moderaterna, vilket justitieministern påpekar, och Sverigedemokraterna.

Vore det inte rimligt att Moderaterna och kanske till och med Alliansen inleder samtal med i det här fallet mitt parti Sverigedemokraterna för att säkerställa att dessa förslag också blir verklighet?

Anf. 59 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Fru talman! Tack för synpunkterna. Det är nog så att vår partistyreelse gärna vill ha ett ord med i laget innan vi antar partiets politik för nästa mandatperiod. Det är nog också så att vi får använda allianssamarbetet för att diskutera hur vi ska ha brottsbekämpningsprogrammet framöver innan jag arbetar med det i riksdagen. Frågan är för tidigt väckt.

Det är otroligt viktigt att fundera över hur vi ska arbeta med dem som återkommer i kriminalitet gång efter gång. Den villkorliga frigivningen som vi har är en väldigt förmån som man får där möjligheterna till utslussning och anpassning till ett hederligt liv är väldigt goda och bör ges utrymme.

Om man direkt missbrukar det och återkommer och begår grova brott kan vi fundera över om man ska ha samma chans två gånger eller tre gånger eller om vi ska se till att man i stället ägnar sig mer åt behandling och verksamhet inom exempelvis fängelsets ram. Det gäller dem som uppenbarligen har stora problem att återgå till ett hederligt liv.

Arbetskraftsinvandringen

Anf. 60 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru talman! Min fråga riktar sig till arbetsmarknadsministern.

Häromdagen fick vi ytterligare ett exempel på hur fel det har gått med systemet med arbetskraftsinvandring till Sverige. Den här gången var det arbetare från Kamerun som hade lockats hit för att arbeta med skogsplantering.

De hade förespeglats att få en rimlig betalning och rimliga arbetsvillkor. När de väl kommer till Sverige visar det sig att de är grundlurade. Många av dem är skuldsatta för att komma hit. De har sett det som sin möjlighet att med hårt arbete kunna försörja sina familjer.

Varför kan det bli så här? Hur kan det vara så att Sverige är ett land dit människor luras, där de blir blåsta och där fattiga människor råkar ut för sådant?

Jag menar att det beror på att Miljöpartiet och Alliansen har gjort en överenskommelse och ett system för arbetskraftsinvandringen som ger väldigt mycket makt till arbetsgivaren och företagaren men väldigt lite skydd åt den som kommer hit. Det utnyttjas av en del oseriösa företagare och arbetsgivare.

Det går att lösa. Man kan se till att de avtal som ges är juridiskt bindande. Hur tänker ministern att det ska lösas framöver? Det går inte att ha det som vi har det nu.

Anf. 61 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Tack för frågan. Den är väldigt angelägen. I Sverige har vi ett system för arbetskraftsinvandring som har varit i kraft ett par år. Det ledde förra året till att 17 000 personer kom till Sverige och fick jobb.

Det är Migrationsverket som prövar ansökningarna. Man lyssnar med arbetsgivaren för att höra vilka villkor som ska gälla. Det ska vara kollektivavtalsliknande villkor med en minimilön på 13 000 kronor, tror jag. Facket ska också ge sin synpunkt.

De allra flesta arbetsgivare är seriösa. När de inte är det är jag lika upprörd som Jonas Sjöstedt. I Sverige ska det råda sjysta villkor. När det ändå inte fungerar, och det är i en minoritet av fallen, har vi den svenska modellen där parterna agerar.

Det kan vi se i det fall som togs upp i tv häromdagen. Facket ska förhandla med arbetsgivaren och tvinga fram de rätta villkoren. Ytterst har facket också stridsåtgärder i sin arsenal av åtgärder.

I det här fallet tycks det vara så att den svenska modellen fungerade. Såvitt jag har förstått har arbetsgivaren betalat ut de löner som man också utlovade. Men jag är lika upprörd som Jonas Sjöstedt över förfarandet.

Anf. 62 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru talman! Jag delar inte uppfattningen att den svenska modellen fungerar här. Det är någonting helt annat som inte fungerar. Det skulle vara väldigt enkelt att göra någonting åt det. Jag har tre förslag.

Det första är att det avtal som ingås, det arbetserbudande som finns, ska vara legalt bindande. Det ska vara ett bindande avtal. Det är det inte i dag.

Det andra är att Skatteverket ska följa upp att man har betalat skatt och betalat ut lön. Det är också rimligt för att man inte ska fuska med skatten.

Det tredje är att den som ger sig till känna och påtalar missförhållanden inte ska sändas ut ur landet.

Detta är toppen på ett isberg. Det är hundratals, kanske tusentals människor, som utnyttjas i restauranger, i skogsplantering, i städning och också på andra ställen. Det är en hel sektor på vår arbetsmarknad som växer fram.

Vi kan se hur det har handlats med arbetserbudanden, till exempel från chefer för McDonalds. Vi kan se hur seriösa företag konkurreras ut av oseriösa. Vad är det för fel på dessa tre förslag? Varför ska vi inte ha bindande erbjudanden? Varför ska Skatteverket inte följa upp? Och varför ska den som slår larm inte kunna få en sorts amnesti?

Anf. 63 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! I grunden har Vänsterpartiet en annan uppfattning om arbetskraftsinvandring. Jag är stolt över att Sverige kan vara ett öppet land som människor ska kunna komma till från till exempel Kamerun för att arbeta, försörja sig och få en bättre framtid. Men det ska råda sjysta villkor.

Då tror jag att det är viktigt att man har den princip som gäller dels dem som är födda i Sverige, dels dem som är födda i andra länder. Samma villkor ska gälla på den svenska arbetsmarknaden. Där är vi överens med facken; inte heller facken efterfrågar en ändring av den svenska modellen.

Det uppdrag som regeringen har gett till Migrationsverket om skärpta kontroller på företagen, det vill säga att det ska vara seriösa företag, är viktigt. Det är också viktigt att dessa skärpta kontroller verkligen sker. Redan nu kan man se att Migrationsverket jobbar mer aktivt med att kontrollera företagen, och man har skärpta kontroller i vissa branscher, till exempel skogsnäringen.

Jag blev ändå lättad när jag kunde se att den svenska modellen verkligen håller vad den utlovar genom att man kunde hitta en lösning där arbetstagarna får den rättmätiga lönen. I grunden är det ett system som fungerar väl. Sedan finns det alltid en eller annan arbetsgivare som vill missbruka systemet. Det är dem vi ska försöka klämma åt, inte dem som kommer från andra länder för att arbeta under sjysta villkor.

Prot. 2012/13:57
24 januari

Frågestund

Utskeppning av malm

Anf. 64 ROLAND UTBULT (KD):

Fru talman! Jag har en fråga till infrastrukturministern. Jag vet att regeringen satsar på den viktiga gruvnäringen. Nu diskuteras också vilka vägar malmen ska ta genom Sverige när den exporteras ut i världen.

En av de tänkbara vägarna går från Ludvika ned väster om Vänern och ut till Lysekil i Bohuslän. Lysekil har i Brofjorden Sveriges djupaste hamn, som kan ta båtar på upp till 450 000 ton. Det är förmodligen den enda plats i Sverige där det går att bygga en djuphamn för superbåtar. Närheten till det öppna Västerhavet, Nordsjön och Atlanten är omedelbar. Tillväxtverket har lagt in området som riksintresse just för ändamålet.

Det finns alternativa sträckor för malmen genom Östersjön, men då får man bara föra båtar på max 80 000–90 000 ton. Detta är också en stark miljöfråga eftersom det handlar om långa sträckor innan man når öppet hav.

Min fråga är: Hur ser ministern på vägarna och de olika alternativen för utskeppning av våra viktiga malmfyndigheter?

Anf. 65 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Det är egentligen en fantastisk möjlighet vi har när vi å andra sidan säger att vi diskuterar problem. Situationen i Bergslagen, där man har bestämt sig för att återöppna gruvor, innebär utmaningar för hela transportsystemet.

Det som görs nu i nära tid är att man får ordning på järnvägen för det som ska gå ut till Oxelösund. Det är egentligen inte en förgävesinvestering. Det finns även andra företag, inte minst i Ludvika och Grängesbergsområdet. Vi har också ABB med sina stora och tunga transformatorer.

Frågan om vad som ska hända över tid arbetar man med mellan kommunerna och regionerna tillsammans med Trafikverket. Jag kan nämna att det inte bara är Lysekil som är intresserat. Gävle är lika intresserat. För dem som ska transportera handlar det om att se till tid och färre omlastningar. Sedan är frågan om lasten ska gå vidare ut till Europa eller till exempel till Asien.

Anf. 66 ROLAND UTBULT (KD):

Fru talman! Jag tackar infrastrukturministern. Jag håller med; jag ser inte detta som ett problem utan som en stor möjlighet. Som ministern säger är detta en kommunal, en regional och en nationell fråga.

Banan väster om Vänern kommer att kräva en del kostnader. Men de är hanterbara. Jag hör att ministern nämner Oxelösund, Gävle och så

vidare. När det gäller det alternativet vill jag säga – även om detta kanske inte är ett tillfälle då man argumenterar emot varandra – att genom Östersjön måste man omlasta i Rotterdam för export till Asien, vilket innebär stora fraktkostnader. Dessutom tillkommer ökade kostnader i samband med EU:s svaveldirektiv, som alltså är en kostnad som läggs på de båtar som far över haven.

Detta betyder att Lysekils hamn ligger mycket bra till, inte minst med tanke på miljön. Det handlar om en lång sträcka på järnväg och närhet till det stora havet i väster som binder oss samman med den övriga världen.

Hur stor vikt lägger infrastrukturministern vid en lång färd på järnväg och kort väg ut till havet, både ur miljösynpunkt och när det gäller att korta transportvägen för export av den svenska malmen?

Anf. 67 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Den svåra frågan skulle jag egentligen kunna besvara först om det vore jag själv som infrastrukturminister som både köpte och sålde transporten. Mitt ansvar är att se till att vi har ett transportsystem som hänger ihop och där vi har en järnväg som är robust och tillförlitlig och som hänger ihop med till exempel hamn, väg eller flyg. I det här fallet blir det kopplat till sjöfart.

Det optimala för den som ska använda sig av transporterna är förutsägbarheten i tiden, i kostnaden och i funktionen. Beroende på vad olika hamnar har som står till buds blir det en del i en diskussion där man gör sina upplägg för transporterna. Det vi ser just nu i nära tid är att vi behöver göra någonting åt järnvägen för gruvtransporterna men också för den ökade personpendling som blir i Bergslagens område. Diskussion pågår, men till syvende och sist gäller det som avtalas mellan säljare och köpare.

Ungdomsarbetslösheten och utbildningen

Anf. 68 IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Ungdomsarbetslösheten i Sverige är alldeles för hög om man jämför med andra jämförbara länder. Vi har sett en situation det senaste året där arbetslösheten generellt ökar och där risken är stor att ungdomsarbetslösheten blir ännu högre.

En av de bästa försäkringarna mot ungdomsarbetslöshet är en fullgången gymnasieskola eller, ännu bättre, en högskoleutbildning. Det vet vi. Samtidigt som vi ser att ungdomsarbetslösheten ökar och att arbetslösheten generellt ökar i vårt land ser vi att utbildningsmöjligheterna minskar. De gymnasiala yrkesutbildningarna tappar elever hela tiden efter regeringens gymnasiereform. Samtidigt ser vi att antalet högskoleplatser i vårt land minskar drastiskt – med 10 000 i år och 10 000 nästa år, det vill säga 20 000 platser.

Min fråga till arbetsmarknadsministern, som ju har ansvar för den skyhöga arbetslösheten, är: Hur tänker regeringen när man tar bort utbildningsmöjligheter för ungdomar när vi vet att det är den viktigaste vägen till arbete?

Anf. 69 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Jag tackar för frågan. Jag håller med Ibrahim Baylan om att utbildning är den viktigaste faktorn för att minska arbetslöshet. Det är helt riktigt. Det är de ungdomar som har brister i sin utbildning som har det allra svårast att komma tillbaka och komma in. Där gör vi mycket. Det handlar inte minst om de stora reformer som ska leda till att fler ungdomar – helst varenda ungdom – ska kunna gå igenom hela grundskolan och gymnasieskolan utan att hoppa av. Därför är förändringen inom yrkesutbildningen väsentlig.

Men vi är inte riktigt nöjda. Ett av skälen handlar om att de ungdomar som går på yrkesprogram sällan får den praktik på 15 veckor per läsår som de har rätt till. Därför har regeringen satsat drygt 2 miljarder på att stärka yrkesutbildningarna och stärka lärarnas kompetens och ge dubbelt så hög ersättning till de arbetsgivare som tar emot ungdomar.

I grunden handlar det om att uppvärdera framför allt yrkesutbildningarna. Det är viktigt med teoretiska utbildningar, men det har varit alldeles för stort fokus på det, vilket har gjort att många ungdomar har hoppat av skolan. Nu satsar vi mycket på yrkesutbildning. Vi satsar för innevarande år på 18 000 fler utbildningsplatser. Utbildning är viktigt.

Anf. 70 IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Jag tackar arbetsmarknadsministern. Vi kan hålla med varandra om att utbildning är viktigt. Men arbetsmarknadsministern tycks vara oinformerad om att regeringens reform på gymnasieskolsidan har lett till en ganska stor flykt från yrkesutbildningarna fast vi vet att de leder till arbete i betydligt högre grad än de teoretiska utbildningarna på gymnasieskolan.

På samma sätt ser vi att antalet högskoleplatser i vårt land minskar drastiskt i ett läge när många ungdomar knackar just på högskolans port. Det är ett känt fenomen från lågkonjunkturer att många ungdomar rationellt tänker: Nu är det dåligt tryck på arbetsmarknaden – bäst att skaffa sig en utbildning! Om tre fyra år, när jag är klar med utbildningen, kanske möjligheterna är bättre på arbetsmarknaden. Det är ett ganska klokt och sunt tänkande.

Min fråga blir: Varför prioriterar regeringen i varje läge ineffektiva skattesänkningar framför att ge ungdomar möjligheter till utbildning, som leder till arbete? Det vet vi ju, arbetsmarknadsministern.

Anf. 71 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Utbildning är viktigt. Det är en prioriterad fråga. Regeringen har genomfört väldigt stora reformer för att varje barn och ungdom ska kunna gå igenom skolan och få godkända betyg. Det handlar om bättre lärarutbildning, tätare uppföljningar, betyg, kvalitet och så vidare.

Låt oss fokusera på yrkesutbildningen. Den är avgörande. Forskningen, till exempel IFAU, är mycket tydlig med att när den gjordes treårig och högskoleförberedande för alla ungdomar fick man de stora avhoppen. Ungdomar är precis som alla andra; de är olika. Det är lika viktigt att lyfta fram de ungdomar som är praktiskt begåvade. Därför är det viktigt att inte tvinga alla ungdomar bli högskoleförberedda utan försöka ge dem stöd för att de ska få en bra yrkesutbildning. Alla ska kunna få högskolebehörighet och har rätt till det, men alla ska inte tvingas in genom

samma nyckelhål. Vi ska lyfta fram våra ungdomar precis för det de är, nämligen individer. Vi ska satsa lika mycket på de teoretiskt motiverade som på de praktiskt motiverade, och vi ska framför allt se till att alla ungdomar klarar skolan. Det är så vi kan få bukt med ungdomsarbetslösheten.

Främjande av exporten

Anf. 72 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till statsrådet Ewa Björling. Den handlar lite grann om samma ämne som har debatterats tidigare i dag, nämligen programmet för en fördubblad export till 2015. Det skulle ge 500 000 nya jobb.

Nu visar nya rapporter att det går åt helt fel håll. Vi ligger till exempel på 17:e plats i EU, och vi har legat betydligt högre upp. 50 procent av vår bnp är export. Medelvärdet i Europa ligger på 64 procent.

Den 40-punktslista som statsrådet så förtjänstfullt har tagit fram behöver nu kompletteras. Jag undrar när statsrådet kommer att presentera ytterligare förslag för att gynna exporten.

Anf. 73 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Fru talman! Tack för en mycket viktig fråga som berör hela Sverige. Vi är ett mycket exportberoende land. Exporten skapar sysselsättning, välfärd och tillväxt.

Vi lanserade exportvisionen redan 2010. Då satte vi som mål att vi skulle fördubbla exporten på fem år. Det var en mycket ambitiös vision. Den var också mycket viktig. Det är viktigt att vara ambitiös. Det gjorde att alla de organisationer som arbetar med exportfrämjande, alla våra ambassader och konsulat engagerade sig för att tänka: Hur kan vi bli mer effektiva? Hur kan vi bli vassare?

Sedan dess har också väldigt mycket hänt när det gäller exporten. På UD och på våra ambassader har vi tagit fram tydliga, långsiktiga, främjandeplaner. Vi har gjort en sammanslagning av Exportrådet och Invest Sweden till Business Sweden för att bli mer effektiva och kunna finnas på fler platser ute i världen. Det är bara några av de exempel som vi har på den här 40-punktslistan.

Många åtgärder kan vi vidta själva, en del är vi beroende av EU för att kunna vidta och andra ligger på global nivå.

Anf. 74 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Där kan vi säkert göra mycket. Vi kan också göra mycket för att få fler små och medelstora företag att börja satsa på export. Där är inte minst den inre marknaden oerhört viktig.

Vi hade ett mycket intressant seminarium i näringsutskottet i går. Där kunde vi konstatera att stora EU-länder, som till exempel Tyskland, sätter upp den ena konstiga regeln efter den andra när svenska företag och även andra företag ska etablera sig på den inre marknaden.

Med tanke på att man har arbetat ganska hårt med inre marknadsakten I och nu börjar med inre marknadsakten II undrar jag vilka åtgärder Konkurrenkrådet är berett att vidta för att slopa – det kanske är för

Anf. 75 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Fru talman! Jag vill vara tydlig med att jag redan tidigare har sagt att vi inte kommer att nå fördubblingsmålet redan 2015. Det finns uppdaterat på UD:s hemsida, där de 40 åtgärderna också är listade. Det kompletteras och förnyas hela tiden med det som händer och sker här hemma i Sverige, i EU och i övriga världen.

Det är naturligtvis viktigt att riva fler hinder och underlätta för fri rörlighet på EU:s inre marknad. Det, tillsammans med fred, var tanken med hela EU-projektet. Vi jobbar för det varje dag. Vi jobbar för att både inre marknadsakten del I och del II så mycket som möjligt ska inriktas på ökad konkurrenskraft och externa relationer till övriga omvärlden. Men det finns också fler protektionistiska länder. Vi ser också att gamla handelshinder inte rivs i samma takt som nya handelshinder byggs. Där behöver vi all draghjälp vi kan få, inte minst från nya medlemsstater i EU. Ett tydligt exempel är Kroatien som kommer med den 1 juli.

Frågestund

Framtidsutsikter efter avtjänat straff

Anf. 76 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Jag träffade en 19-åring som efter villkorlig frigivning hade börjat studera på folkhögskola. Han valde att berätta om sin bakgrund för sina lärare och studiekamrater. Det skulle han inte ha gjort. Efter någon vecka meddelade rektorn att 19-åringen inte fick fortsätta sin utbildning. Han hade inte gjort sig skyldig till något brott. Han hade inte skjutit någon, varken fysiskt eller verbalt, men personal och elever kände sig obehagliga till mods på grund av hans förflutna.

Min fråga är: Vad gör justitieministern för att människor som har avtjänat sitt straff ska kunna återgå till ett normalt liv i samhället?

Anf. 77 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Fru talman! Jag blir mycket upprörd när jag hör sådana här exempel, även om jag inte ska kommentera enskilda fall. Det får inte vara så att människor som har avtjänat sitt straff inte kan få en andra chans.

Vi har i dag fått ett system där fler och fler arbetsgivare väljer att ta utdrag ur belastningsregistret och stämplar ut dem.

I går var arbetsmarknadsministern och jag på Hinseberg, där vi har kvinnliga intagna. Det har blivit en kvinnofälla. I princip är hela den offentliga verksamheten stängd. Jag träffade vårdutbildade som inte längre har en chans att komma tillbaka på arbetsmarknaden. Jag träffar ofta människor som utsätts för den här situationen, och det är oacceptabelt.

Nu försöker vi tillsammans se vad vi ska göra för att den här typen av utdrag eller information ska bli relevant och man ska kunna skära den smalare. Det finns naturligtvis en viss typ av brottslighet där det är helt oacceptabelt att man kommer i kontakt med barn. Men många ungdomar begår brott, och de är faktiskt inte dömda att bli kriminella för resten av sina liv. Det måste samhället förstå.

Anf. 78 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Jag tackar justitieministern för svaret. Det är mycket glädjande att justitieministern har observerat problemet med okynneskrav på strafflöshetsintyg. Som justitieministern sade är det naturligtvis berättigat att kräva att människor som jobbar med barn inte ska ha gjort sig skyldiga till vissa brott eller att människor som har säkerhetsklassade arbetsuppgifter inte är brottslingar. Men detta verkar nästan ske rutinmässigt. Förra året krävde 200 000 människor utdrag ur belastningsregistret för att presentera för presumtiva arbetsgivare eller hyresvärdar. Det lägger ribban ännu högre för dem som vill leva ett laglydigt liv.

Tänker ministern initiera någonting som kan förändra detta missbruk av systemet?

Anf. 79 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Fru talman! Som jag tidigare sade pågår ett arbete för att göra det möjligt att få ut mer relevant information. I dag är det den enskilde själv som får begära utdrag ur belastningsregistret och lämna över det. Det är ett klumpigt instrument. Belastningsregistret var ursprungligen enbart gjort för polisens egen verksamhet, men nu används det till någonting helt annat. Det pågår diskussioner och arbete kring detta.

Vi har också ett arbete i gång på kortare sikt. Kramiverksamheten, det samarbete som finns mellan arbetsmarknad och kriminalvård, arbetar i dag för att de enskilda intagna själva ska kunna berätta om vad som hänt och hantera det på ett bra sätt. Men det är inte lätt att komma ut och vara stämplad i pannan fast man har avtjänat sitt straff. Det är svårt att komma i gång med ett nytt liv med den uppförsbacke som man får på det här viset.

Vi arbetar också mycket för att förstärka bland annat yrkesutbildningar inom kriminalvården, därför att det är ett sätt att få fler att kunna få ett riktigt arbete.

Amorteringskrav

Anf. 80 PER BOLUND (MP):

Fru talman! Min fråga går till finansmarknadsministern, som har varit lite undersysselsatt här i dag.

De svenska hushållens skuldsättning ligger på väldigt höga nivåer. Enligt riksbankschefen har skuldsättningen blivit så hög i förhållande till inkomsterna att det medför risker för den svenska ekonomin och för finansiell instabilitet. Riksbankschefen har också antytt att Riksbanken inte nu längre kan sätta så låg ränta som man skulle vilja för att man om man gör det riskerar att få ytterligare en påfyllning av skulderna och ännu högre skuldnivåer. En för hög ränta riskerar att i sin tur ge mindre investeringar och att öka på arbetslösheten i en situation där vi närmar oss 8 ½ procents arbetslöshet och varslen duggar tätt över Sverige.

Jag vill hävda att regeringen tyvärr har blundat för de här riskerna och att man inte har vidtagit de åtgärder som är nödvändiga. Nu föreslår riksbankschefen att regeringen ska införa amorteringskrav. Responsen från regeringen verkar vara lite oklar. Anders Borg säger i DN att han inte vill ha amorteringskrav, medan finansmarknadsminister Norman i Svenska Dagbladet inte utesluter tuffare amorteringskrav.

Vad är egentligen regeringens linje när det gäller amorteringskrav, och vad tänker regeringen göra åt skuldsättningen?

Prot. 2012/13:57
24 januari

Frågestund

Anf. 81 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! Tack för frågan, Per Bolund! Jag vet att Per Bolund har ett stort engagemang när det gäller detta, så jag är glad att få frågan just från honom.

Hushållens skuldsättning är hög. Den är på ungefär 160 procent av disponibel inkomst. När vi och andra bedömare – det kan vara Världsbanken, valutafonden eller OECD – tittar på svensk ekonomi framstår siffran som en varningslampa för Sverige, till skillnad från alla andra siffror som är goda jämfört både med historien och med övriga Europa.

Jag tycker att det är behjärtansvärt att få ned hushållens skuldsättning. Andra sidan av myntet är, som Per Bolund säger, att vi har en dålig amorteringskultur i Sverige. Det är för många som inte amorterar på sina huslån.

Låt mig använda mitt nästa anförande till att utveckla detta mer, men låt mig också säga nu att om vi till exempel skulle kräva amortering på 30 år skulle det innebära att ett hushåll med 3 miljoner i skuld behöver betala 8 300 kronor i månaden i amortering. Detta tror jag är svårt både för hushållen och för Sveriges ekonomi.

Anf. 82 PER BOLUND (MP):

Fru talman! Tack, finansmarknadsministern, för svaret! Jag är glad att vi delar synen att det faktiskt är ett problem att hushållens skuldsättning har tillåtits stiga till så höga nivåer. Det är värt att minnas att innan kraschen i Sverige i början av 90-talet låg hushållens skuldsättning på runt 90 procent av den disponibla inkomsten. I ljuset av det är den skuldsättning vi har nu mycket hög. Vice riksbankschefen Per Jansson har varnat för att det i andra länder har krävts en krasch för att hushållens skulder ska börja minska. Jag vill gärna undvika att den situationen uppstår i Sverige, och jag tror också att det går att undvika. Jag tror att någonting som skulle underlätta mycket för att undvika en sådan situation är att det blir en bred sammanslutning i riksdagen kring de här frågorna och att man hittar breda lösningar som en stor del av riksdagen ställer sig bakom just för att undvika osäkerhet från marknadens sida.

Miljöpartiet har flera gånger sträckt ut en hand till regeringen och sagt att vi är beredda att delta i sådana samtal och försöka hitta sådana lösningar.

Min fråga till finansmarknadsministern är: Är finansmarknadsministern intresserad av att försöka hitta den typen av breda lösningar för att lugna marknaden?

Anf. 83 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! Jag utesluter naturligtvis inte alls breda lösningar i riksdagen. Det här är en fråga som vi diskuterar noga både med Riksbanken och med Finansinspektionen. Jag vill återigen säga att jag delar Per Bolunds vända över detta.

Problemet är dock, tycker jag, att det finns ett antal tillfällen i livet då det kan vara direkt olämpligt att amortera, till exempel om man blir sjuk eller arbetslös, om man är mitt inne i en utbildning och kanske förväntar sig en högre inkomst om några år eller när man blir gammal. Det är inte rimligt att äldre personer ska tvingas amortera, utan de tycker jag i stället bör leva upp sina pengar. Man måste hålla tungan rätt i mun, och har man stelbenta regler – som man till exempel använder i Holland för tillfället – får man en mycket kraftig amortering som leder till en kraftigt minskad konsumtion i landet, och det är ingen betjänt av.

Vad jag vill göra tillsammans med Riksbanken och Finansinspektionen och eventuellt med andra partier i riksdagen är att försöka ändra betendet, amorteringskulturen, så att vi går tillbaka lite till våra föräldrars kultur. Jag tror att det går att göra, och vi kommer att återkomma med förslag i den här frågan.

Graviditetspenning

Anf. 84 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till Catharina Elmsäter-Svärd, som svarar för regeringen.

Den 2 december 2010 tillkännagav riksdagens socialförsäkringsutskott enhälligt att regeringen skulle utreda graviditetspenningen, eftersom man uppfattade att den utbetalades selektivt och att det var olika regler beroende på var kvinnan bodde och vilket jobb hon hade. År 2012 ställde jag frågan till Anna-Karin Hatt om när regeringen skulle återkomma i ärendet, och hon sade att det var viktigt att regeringen utredde frågan ordentligt. ISF, Inspektionen för socialförsäkringen, har gjort en utredning och konstaterar i sin rapport att det finns problem med tillämpningen av regelverket för graviditetspenning. Döm om min förvåning när regeringen inte har en proposition i frågan den här våren.

Frågan till regeringen är: När kommer en sådan?

Anf. 85 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Det var en väldigt specifik fråga, så den har jag faktiskt inget riktigt bra svar på. Jag får ta med mig den frågan för att Eva-Lena Jansson ska kunna få ett bra svar.

Norrbotniabanan

Anf. 86 SIV HOLMA (V):

Fru talman! Jag vänder mig till infrastrukturministern.

Prioriterar ministern Norrbotniabanan som ett viktigt nationellt objekt, och kommer ministern att återigen, tillsammans med den finska trafikministern, kämpa för att få EU att delfinansiera byggandet av Norrbotniabanan inom den närmaste tioårsperioden?

Vi minns att det var en klang- och jubelföreställning när Sverige och Finland fick in Botniska korridoren som ett viktigt stråk i det europeiska transportnätet. Det är drygt ett år sedan. Vi som tycker att Botniska korridoren och Norrbotniabanan är viktiga blev förhoppningsfulla. Men sedan blev det knäpptyst från regeringens sida. Regeringen har kommit

med en kompletterande infrastrukturplan, men där nämns inte Norrbotteniabanen.

Jag var alldeles nyss på en hearing om Norrbotteniabanen, och där framkom att Kapacitetsutredningen inte orkat analysera godsbehovet. Låt mig höra vad infrastrukturministern har att säga om detta.

Prot. 2012/13:57
24 januari

Frågestund

Anf. 87 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Det är nog viktigt att man håller isär åtminstone tidsbegreppen. När EU och kommissionen planerade för den kommande budgeten – som just nu i hög grad håller på att diskuteras och där man tänker framtid och vilka som ska ingå i TEN, alltså Trans-European Networks – var det oerhört angeläget för Sverige och Finland att tillsammans framhäva Botniska korridoren där Norrbotteniabanen är en viktig länk. Det är projekt som skulle vara färdiga, som man sade från början, 2030. Mycket på grund av den ekonomiska situationen har nu just året 2030 tagits bort. Vi vet ännu inte heller vilka pengar som finns från EU till just infrastruktur. Det vet vi när helheten är klar.

I infrastrukturpropositionen som presenterades i höstas angavs en inriktning, och där skulle egentligen inte ett enda objekt presenteras. Det kommer nu i det arbete som sker med Trafikverket i åtgärdsplaneringen.

Anf. 88 SIV HOLMA (V):

Fru talman! Tack för svaret, infrastrukturministern. Jag tycker ändå att det är viktigt att höra från regeringens sida huruvida man prioriterar Norrbotteniabanen eller inte och hur regeringen ser på godsbehovet, alltså att kunna transportera den enorma tillgång av råvaror som finns i mina trakter. Då är ju järnvägen det mest hållbara transportsättet.

Det vore på sin plats att regeringen uttrycker att det här är oerhört prioriterat och viktigt och inte bara lämnar över frågan till att man eventuellt får delfinansiering från EU.

Anf. 89 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Jag tror att det är viktigt åtminstone i den här kammaren att vi är medvetna om vad EU kan vara med och finansiera. Till största delen är det den egna medlemsstaten som står för investeringen. Norrbotteniabanedelen handlar om en investering på någonstans mellan 25 och 30 miljarder. När det gäller prioritering gav vi bland annat Trafikverket i uppdrag att titta på detta i Kapacitetsutredningen i fråga om gods i stråk genom hela landet och in och ut ur landet. Där fanns inte Norrbotteniabanen med så högt upp i prioriteringen jämfört med hela landet. Det bör vi också ha med.

Ska man färdigställa hela Botniska korridoren efter att vi nu har precis invigt Haparandabanen så är det den sträckan som är kvar. Men vi behöver prioritera och jobba på andra områden i hela landet, och resultatet av detta kommer bland annat för perioden fram till 2025 att återkomma i nästa planperiod där åtgärdsplaneringen ska presenteras senare i sommar.

Frågestund

Anf. 90 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Peter Norman i hans egen-
skap av ansvarig för statlig företagsamhet.

Under förra hösten var det en allmän diskussion om SAS, dess kost-
nadskris och förhållandena inom företaget. Vi var åtskilliga som upprör-
des över att de fackliga organisationerna pressades oerhört hårt och fick
gå med på lönesänkningar på 15-procentsnivåer och sämre arbetstidsför-
hållanden.

Nu får man genom medierna ta del av att toppdirektörer i SAS pre-
mieras med 12 miljoner i bonusar för att stanna i företaget. Jag vill därför
fråga Peter Norman: Hade statsrådet någon vetskap om detta? Har stats-
rådet någon uppfattning i frågan?

Anf. 91 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! Låt mig börja med att säga att jag är väldigt glad över att
den process vi hade med SAS under hösten var i samarbete med Peter
Perssons parti, Socialdemokraterna. Vi var helt överens om tagen, och
det var en stor styrka när det gällde att genomföra förhandlingarna på ett
lyckosamt sätt.

Svaret på den första frågan är att jag inte hade någon som helst vet-
skap om detta. När det gäller den andra frågan är vår uppfattning väldigt
tydlig: Vi vill över huvud taget inte ha bonusar till ledande befättnings-
havare i statliga bolag. Till skillnad från den ståndpunkt som den förra
socialdemokratiska regeringen hade som inte hade någonting emot detta
har vi uttalat detta mycket tydligt.

Jag tycker alltså att det är olämpligt. Dessutom är det så att när bola-
get SAS befinner sig i det prekära läge som man är måste man vara extra
noga med hur man uppträder och uppfattas av de anställda för att få en
bra stämning i bolaget.

Anf. 92 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Jag konstaterar att under den process som var när det
handlade om att pressa de anställda och sänka lönerna var Finansdepar-
tementet synnerligen aktivt och informerat i den omfattningen att man
hemligstämplade korrespondensen för att Dagens Nyheter inte skulle
kunna fortsätta skriva om det inträffade.

Nu säger Peter Norman att han är fullständigt utan vetskap och saknar
information när det gäller bonusregnet över direktörerna, samtidigt som
övriga anställda har pressats. Men vi har inte fått något svar på frågan.
Det är inte bra, säger Peter Norman. Avser statsrådet att vidta några åt-
gärder? Här finns full möjlighet för en stor delägare att meddela företags-
ledningen att det är orimliga förhållanden som pågår. Eller tycker Peter
Norman att det är bra med ökade klyftor och lönenedpressningar för
vanligt folk?

Anf. 93 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Fru talman! I princip tycker jag att jag svarade på den frågan i mitt
förra inlägg, men jag kan försöka utveckla det lite grann.

Återigen vill jag bara påminna Peter Persson om att Socialdemokraterna och regeringen var överens om alla mått och steg i SAS-affären i höstas, och det var en stor fördel för att arbetet skulle kunna slutföras på ett lyckosamt sätt.

När det gäller bonusfrågan tycker jag personligen, och det är också regeringens uppfattning, att man över huvud taget inte ska ha bonusar till ledande befattningshavare i de statliga bolagen. Detta för vi fram regelbundet även i SAS styrelse. Problemet är att andra länder, andra ägare, har en annan uppfattning än vad vi har, och vi får inte gehör för detta. Vi har inte tillräckligt många röster i SAS för att driva igenom detta beslut.

Detta beklagar jag, men jag tycker att vi har varit väldigt tydliga med vad vi tycker i frågan, både i anslutning till SAS och i alla andra statliga bolag.

Anf. 94 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag tackar deltagarna i frågestunden som därmed är avslutad.

Prot. 2012/13:57
24 januari

Frågestund

10 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Proposition

2012/13:64 Utökad undervisningstid i matematik

11 § Anmälan om interpellation

Anmälades att följande interpellation framställdes

den 24 januari

2012/13:216 Samma möjligheter för nyanlända kvinnor och män

av *Ann-Christin Ahlberg* (S)

till statsrådet Erik Ullenhag (FP)

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 29 januari.

12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 24 januari

2012/13:274 Omständigheterna kring SJ:s ordförandes avgång

av *Peter Persson* (S)

till statsrådet Peter Norman (M)

2012/13:275 Bonusar till chefer inom SAS

av *Ulla Andersson* (V)
till statsrådet Peter Norman (M)

2012/13:276 Jordbruksprodukter från Västsahara

av *Hans Linde* (V)
till statsrådet Ewa Björling (M)

2012/13:277 Rapportör för brott mot de mänskliga rättigheterna i Irak

av *Hans Linde* (V)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2012/13:278 Mänskliga rättigheter i samband med fotbolls-VM i Qatar

av *Hans Linde* (V)
till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M)

2012/13:279 Den svenska basindustrins konkurrenskraft

av *Ingemar Nilsson* (S)
till näringsminister Annie Lööf (C)

2012/13:280 Neutral polisuniform fri från religiösa och politiska markörer

av *Richard Jomshof* (SD)
till justitieminister Beatrice Ask (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 29 januari.

13 § Anmälan om skriftligt svar på fråga

Anmälades att skriftligt svar på följande fråga inkommit

den 24 januari

2012/13:254 Distansstuderandes möjligheter att tentera nära bostaden

av *Gunilla Svantorp* (S)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

Svaret redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 29 januari.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 13.59 och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

MADELEINE GABRIELSON HOLST

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Avsägelse.....	1
3 § Anmälan om kompletteringsval	1
4 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott.....	2
5 § Hänvisning av ärenden till utskott.....	2
6 § Svar på interpellation 2012/13:177 om målet om fördubblad export.....	2
Anf. 1 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	2
Anf. 2 JENNIE NILSSON (S)	3
Anf. 3 HANS ROTHENBERG (M).....	4
Anf. 4 SVEN-ERIK BUCHT (S)	6
Anf. 5 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	6
Anf. 6 JENNIE NILSSON (S)	7
Anf. 7 HANS ROTHENBERG (M).....	8
Anf. 8 SVEN-ERIK BUCHT (S)	9
Anf. 9 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	9
Anf. 10 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	10
Anf. 11 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	11
Anf. 12 JENNIE NILSSON (S)	12
Anf. 13 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	13
Anf. 14 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	13
7 § Svar på interpellation 2012/13:201 om halverad trafik på Arlanda.....	14
Anf. 15 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	14
Anf. 16 BODIL CEBALLOS (MP)	15
Anf. 17 MATS PERTOFT (MP).....	16
Anf. 18 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	16
Anf. 19 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	17
Anf. 20 BODIL CEBALLOS (MP)	18
Anf. 21 MATS PERTOFT (MP).....	19
Anf. 22 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	20
Anf. 23 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	20
Anf. 24 BODIL CEBALLOS (MP)	21
Anf. 25 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	22
8 § Svar på interpellation 2012/13:197 om makulering av svenska utsläppsrätter	23
Anf. 26 Miljöminister LENA EK (C)	23
Anf. 27 PER BOLUND (MP)	24
Anf. 28 JENS HOLM (V)	25
Anf. 29 Miljöminister LENA EK (C)	26
Anf. 30 PER BOLUND (MP)	27

Anf. 31 JENS HOLM (V)	28
Anf. 32 Miljöminister LENA EK (C).....	29
Anf. 33 PER BOLUND (MP).....	30
Anf. 34 Miljöminister LENA EK (C).....	30
Ajournering.....	31
Återupptagna förhandlingar	31
9 § Frågestund.....	31
Anf. 35 FÖRSTE VICE TALMANNEN.....	31
<i>Arbetslösheten</i>	<i>31</i>
Anf. 36 MARIA STENBERG (S).....	31
Anf. 37 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	31
Anf. 38 MARIA STENBERG (S).....	32
Anf. 39 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	32
<i>Jobbpakten.....</i>	<i>32</i>
Anf. 40 JENNY PETERSSON (M).....	32
Anf. 41 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	32
Anf. 42 JENNY PETERSSON (M).....	33
Anf. 43 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	33
<i>Lastbilstrafiken</i>	<i>33</i>
Anf. 44 STINA BERGSTRÖM (MP)	33
Anf. 45 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	34
Anf. 46 STINA BERGSTRÖM (MP)	34
Anf. 47 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	34
<i>Frihandeln med USA</i>	<i>35</i>
Anf. 48 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	35
Anf. 49 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	35
Anf. 50 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	35
Anf. 51 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	36
<i>Arbetsförmedlingens uppdrag.....</i>	<i>36</i>
Anf. 52 ANNIKA QARLSSON (C).....	36
Anf. 53 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	36
Anf. 54 ANNIKA QARLSSON (C).....	37
Anf. 55 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	37
<i>Straffpåföljder.....</i>	<i>38</i>
Anf. 56 RICHARD JOMSHOF (SD).....	38
Anf. 57 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	38
Anf. 58 RICHARD JOMSHOF (SD).....	38
Anf. 59 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	39
<i>Arbetskraftsinvandringen</i>	<i>39</i>
Anf. 60 JONAS SJÖSTEDT (V).....	39

Anf. 61 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	39
Anf. 62 JONAS SJÖSTEDT (V).....	40
Anf. 63 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	40
<i>Utskeppning av malm</i>	41
Anf. 64 ROLAND UTBULT (KD).....	41
Anf. 65 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	41
Anf. 66 ROLAND UTBULT (KD).....	41
Anf. 67 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	42
<i>Ungdomsarbetslösheten och utbildningen</i>	42
Anf. 68 IBRAHIM BAYLAN (S).....	42
Anf. 69 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	43
Anf. 70 IBRAHIM BAYLAN (S).....	43
Anf. 71 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	43
<i>Främjande av exporten</i>	44
Anf. 72 BÖRJE VESTLUND (S).....	44
Anf. 73 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	44
Anf. 74 BÖRJE VESTLUND (S).....	44
Anf. 75 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	45
<i>Framtidsutsikter efter avtjänat straff</i>	45
Anf. 76 BORIANA ÅBERG (M).....	45
Anf. 77 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	45
Anf. 78 BORIANA ÅBERG (M).....	46
Anf. 79 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	46
<i>Amorteringskrav</i>	46
Anf. 80 PER BOLUND (MP)	46
Anf. 81 Statsrådet PETER NORMAN (M)	47
Anf. 82 PER BOLUND (MP)	47
Anf. 83 Statsrådet PETER NORMAN (M)	47
<i>Graviditetspenning</i>	48
Anf. 84 EVA-LENA JANSSON (S).....	48
Anf. 85 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	48
<i>Norrbotniabanan</i>	48
Anf. 86 SIV HOLMA (V).....	48
Anf. 87 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	49
Anf. 88 SIV HOLMA (V).....	49
Anf. 89 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	49
<i>SAS-direktörers bonusar</i>	50
Anf. 90 PETER PERSSON (S).....	50
Anf. 91 Statsrådet PETER NORMAN (M)	50

Anf. 92	PETER PERSSON (S)	50	Prot. 2012/13:57
Anf. 93	Statsrådet PETER NORMAN (M)	50	24 januari
Anf. 94	FÖRSTE VICE TALMANNEN	51	
10 §	Bordläggning	51	
11 §	Anmälan om interpellation	51	
12 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	51	
13 §	Anmälan om skriftligt svar på fråga	52	
14 §	Kammaren åtskildes kl. 15.04	53	

